RAPORT PODSUMOWUJĄCY

KONSULTACJE

propozycji zmian zapisów (aktualizacji)

Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030

2026

Autorzy opracowania

dr inż. Piotr Bębenek
Joanna Jaworska
dr Jolanta Maj
Maciej Maj
dr Michał Niebylski
Małgorzata Teuber
Barbara Żywioł

Zamawiający

Urząd Marszałkowski
Województwa Wielkopolskiego
Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji
Departament Gospodarki
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań

Wykonawca

Openfield Sp. z o.o.
ul. T. Kościuszki 29/4, 45-061 Opole

Spis treści

Streszczenie ... 5
Najważniejsze wnioski ... 5
1. Wprowadzenie ... 6
1.1. Przedmiot i przebieg konsultacji ... 6
1.2. Podejście analityczne ... 7
2. Synteza wyników konsultacji ... 8
2.1. Obszary zbieżności ... 8
2.2. Główne sprawy sporne ... 14
3. Misja, wizja i cele strategiczne ... 18
3.1. Misja i wizja ... 18
3.2. Katalog i nazwy celów strategicznych ... 18
3.3. Postulaty nowych priorytetów ... 18
4. Cele operacyjne i horyzontalne ... 19
4.1. Aktywność innowacyjna przedsiębiorstw i nowe firmy technologiczne ... 21
4.2. Energetyka ... 22
4.3. Od badań do wdrożeń ... 22
4.4. Sztuczna inteligencja i dane ... 23
4.5. Współpraca, finansowanie i ośrodki innowacji ... 24
4.6. Odporność systemu wsparcia (cel 2.5) ... 25
4.7. Umiędzynarodowienie i łańcuchy wartości ... 25
4.8. Kompetencje i kadry ... 26
4.9. Cele horyzontalne ... 26
5. Inteligentne specjalizacje ... 28
5.1. Proponowana zmiana i jej odbiór ... 28
5.2. Zakresy proponowanych obszarów ... 30
5.3. Nazewnictwo ... 34
5.4. Kwalifikacja projektów, krajowe specjalizacje i fundusze europejskie ... 34
6. Wdrażanie strategii ... 37
6.1. Wymiar terytorialny ... 37
6.2. System wdrażania i instrumenty ... 37
6.3. Monitoring ... 38
6.4. Forma, język i horyzont dokumentu ... 38
7. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia przy formułowaniu ostatecznego brzmienia aktualizowanej strategii ... 39
7.1. Zestawienie spraw i możliwych kierunków ... 39

7.2. Komentarz zespołu eksperckiego do głównych spraw spornych 42
Aneksy 45
Aneks 1. Wykaz opracowań i źródeł 45
Aneks 2. Instytucje uczestniczące w konsultacjach 46

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiono wyniki konsultacji propozycji aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030. Konsultacje objęły spotkania z sześcioma grupami roboczymi do spraw inteligentnych specjalizacji (29 września – 1 października 2026 roku), członkami Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji (w ramach konferencji 14 października 2026 r.) oraz z Międzydepartamentowym Zespołem ds. Inteligentnych Specjalizacji (29 października 2026 r.). Opracowanie uwzględnia także uwagi zgłoszone poprzez formularz konsultacyjny udostępniony grupom roboczym i uczestnikom Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji oraz pozostałych gremiów PPO, jak i opinie przekazane odrębnie przez środowisko naukowe. Wypowiadali się przedstawiciele przedsiębiorstw, uczelni i instytutów badawczych, instytucji otoczenia biznesu i klastrów, samorządów oraz instytucji doradczo-opiniotwórczych powołanych przez Samorząd Województwa.

Analiza ma charakter jakościowy: argumenty interesariuszy zestawiono z wynikami analiz przeprowadzonych w trakcie aktualizacji strategii i z dokumentami nadrzędnymi. Nie przesądzono ostatecznego brzmienia zapisów; wskazano kierunki, w których zebrane stanowiska są zbieżne, oraz spektrum możliwych rozwiązań tam, gdzie perspektywy się różnią. Ostateczny kierunek zmian wymaga dalszego przedyskutowania i uzgodnienia w ramach współpracy zespołu eksperckiego Wykonawcy z ekspertami reprezentującymi władze regionu.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

- **Kierunek aktualizacji celów spotkał się z akceptacją.** Konsultacje doprecyzowują jednak wiele brzmień: energetykę ujmowaną szerzej niż przez wodór, przesunięcie akcentu z badań na wdrożenia, objęcie celem dotyczącym finansowania także działań innowacyjnych, które nie mają charakteru inwestycji, i prostszy język dokumentu.
- **Nowe cele operacyjne wymagają dopracowania.** Cel dotyczący sztucznej inteligencji uznano za zbyt wąski, a cel dotyczący odporności systemu wsparcia za niejednoznaczny; aspekt odporności i dywersyfikacji łańcuchów dostaw przyjęto bez zastrzeżeń, choć samo pojęcie łańcuchów wartości wymaga doprecyzowania.
- **Ważne wątki wnoszą postulaty uzupełniające:** adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna, wsparcie powstawania i rozwoju firm technologicznych, w tym startupów i spółek odpryskowych z uczelni, technologie podwójnego zastosowania, dane jako zasób regionu oraz sektor publiczny i społeczeństwo jako finalni odbiorcy innowacji.
- **Najszerzej dyskutowano nowy układ inteligentnych specjalizacji.** Interesariusze zgadzają się co do diagnozy, że innowacje powstają na styku branż, i co do tego, że nie należy dokładać kolejnej warstwy klasyfikacji. Różnią się natomiast w ocenie, czy dotychczasowe specjalizacje należy zastąpić nowymi, szerszymi obszarami, czy zachować obecne, rozszerzając ich zakres.
- **Zakresy proponowanych obszarów zebrały konkretne postulaty**, m.in. dotyczące widoczności przemysłu i rolnictwa, wskazania regionalnych nisz oraz definiowania przewag przez kompetencje.
- **W części wdrożeniowej** interesariusze oczekują czytelnych instrumentów, mniejszych obciążeń wnioskodawców i mierników efektów.

W końcowej części opracowania zestawiono sprawy wymagające rozstrzygnięcia przy formułowaniu ostatecznego brzmienia aktualizowanej strategii, wraz z możliwymi kierunkami i ich przesłankami.

1. WPROWADZENIE

1.1. PRZEDMIOT I PRZEBIEG KONSULTACJI

Przedmiotem konsultacji była propozycja aktualizacji strategii opracowana jako scenariusz III w opracowaniu *Scenariusze aktualizacji* [1] i przedstawiona interesariuszom w materiale konsultacyjnym. Obejmowała ona misję i wizję, cele strategiczne, operacyjne i horyzontalne oraz nowy układ inteligentnych specjalizacji, oparty na czterech obszarach przekrojowych i obszarze chroniącym przewagę wzorniczą regionu.

Konsultacje prowadzono w kilku formach, które wzajemnie się uzupełniały.

- **Spotkania warsztatowe z grupami roboczymi do spraw inteligentnych specjalizacji.** W dniach 29 września, 30 września oraz 1 października odbyły się spotkania GR IS Wyspecjalizowane procesy logistyczne, Rozwój oparty na ICT, Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, Nowoczesne technologie medyczne, Przemysł jutra oraz Wnętrza przyszłości. Wszystkie spotkania przeprowadzono w Politechnice Poznańskiej. Każde obejmowało prezentację propozycji, pracę w czteroosobowych zespołach nad wybranymi celami według formuły „Future Fit 2030" oraz dyskusję o specjalizacjach.
- **Spotkanie z członkami Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji** w ramach konferencji 14 października 2026 roku, podczas którego przedstawiono stan prac nad aktualizacją strategii; uczestnicy Forum mogli zgłaszać uwagi przez formularz konsultacyjny.
- **Posiedzenie Międzydepartamentowego Zespołu ds. Inteligentnych Specjalizacji** 29 października 2026 roku, na którym omówiono wyniki konsultacji i kierunki zmian; uwagi zgłoszone na posiedzeniu uwzględniono w niniejszym opracowaniu.
- **Formularz konsultacyjny**, z którego mogli korzystać członkowie grup roboczych, uczestnicy Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji i inni interesariusze, w tym pozostałe gremia PPO: Wielkopolska Rada Trzydziestu, Wielkopolska Platforma Wodorowa, Wielkopolska Rada ds. Kosmosu, Wielkopolska Rada ds. Sztucznej Inteligencji, Wielkopolska Rada ds. Energii Jądrowej. Przyjęto wszystkie zgłoszenia przekazane do zamknięcia materiału.

W konsultacjach wypowiadały się środowiska reprezentujące wszystkie ogniwa regionalnego systemu innowacji: przedsiębiorstwa (od jednoosobowych działalności projektowych po duże firmy przemysłowe i informatyczne), uczelnie i instytuty badawcze, instytucje otoczenia biznesu i klastry, jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucje doradczo-opiniotwórcze powołane przez Samorząd Województwa.

W spotkaniach stacjonarnych uczestniczyli przedstawiciele środowisk odpowiadających profilowi poszczególnych grup roboczych. Byli wśród nich przedstawiciele uczelni i instytutów badawczych, centrum superkomputerowego, parków naukowo-technologicznych i klastrów, szpitala klinicznego, przedsiębiorstw przemysłowych, informatycznych, inżynierskich, doradczych i projektowych, izby gospodarczej, agencji rozwoju regionalnego, stowarzyszenia inżynierskiego oraz samorządów lokalnych i Samorządu Województwa.

[1] Openfield Sp. z o.o., *Scenariusze aktualizacji. Przygotowanie propozycji zmian zapisów (aktualizacji) RIS 2030*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.

1.2. PODEJŚCIE ANALITYCZNE

Analiza ma charakter jakościowy. Stanowiska uporządkowano według elementów strategii, których dotyczą, a następnie ustalono, w czym są zbieżne, w czym się różnią i jakie argumenty za nimi stoją. Liczby wypowiedzi nie traktowano jako miary wagi postulatu. Konsultacje zgromadziły głosy o różnej perspektywie – od doświadczeń pojedynczych podmiotów po stanowiska instytucji naukowych i samorządów – i każdy z nich wnosi do dyskusji inną wiedzę.

Stanowiska zestawiono z wynikami analiz przygotowanych w toku aktualizacji strategii: analizą sytuacji społeczno-gospodarczej województwa, badaniem ankietowym dot. innowacyjności przedsiębiorstw, analizą potencjału ekosystemu innowacji, analizą uwarunkowań regulacyjno-prawnych, konsultacjami przeprowadzonymi w podregionach województwa oraz opracowaniem scenariuszy aktualizacji. Wykorzystano również raporty regionalne o przedsiębiorczości, instytucjach otoczenia biznesu i klastrach oraz źródła publiczne. Odwołania do tych opracowań podano w przypisach.

Instytucje wskazano z nazwy wtedy, gdy przedstawiły stanowisko pisemne. Wypowiedzi ze spotkań przypisano uczestnikom danego spotkania albo – gdy ma to znaczenie dla treści – roli wypowiadającej się osoby.

2. SYNTEZA WYNIKÓW KONSULTACJI

2.1. OBSZARY ZBIEŻNOŚCI

W wielu sprawach stanowiska wyrażone na spotkaniach, w formularzu i w opiniach były zbieżne. W tabeli zestawiono te obszary wraz z kierunkiem wskazywanym przez interesariuszy, elementami, które wnosili do jego doprecyzowania, i środowiskami, z których pochodziły głosy.

Obszar	Kierunek wskazywany przez interesariuszy	Elementy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Energetyka (cel 1.1)	Bezpieczna, dostępna cenowo i zdywersyfikowana energia; neutralność technologiczna zamiast wyróżniania wodoru	• tania energia jako warunek konkurencyjności gospodarki i rozwoju sztucznej inteligencji oraz centrów danych • niepewny potencjał rynku wodorowego w regionie i wątpliwa opłacalność tej technologii • dywersyfikacja źródeł: agrobiomasa, biometan, energetyka jądrowa w podregionie konińskim • jakość energii, stabilność sieci i magazynowanie; samowystarczalność energetyczna *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań, członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji, samorząd miasta Konina i ARR Konin, przedstawiciel biznesu*

Obszar	Kierunek wskazywany przez interesariuszy	Elementy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Badania i wdrożenia (cel 1.3)	Badania, rozwój i wdrożenia; walidacja, demonstracja i testy w warunkach rzeczywistych z udziałem użytkowników	• brak na uczelniach osób o podejściu biznesowym, prowadzących współpracę od umowy po merytorykę, i specjalistów od sprzedaży technologii • regulacje pomocy publicznej i zasady komercjalizacji wyników finansowanych publicznie jako bariera; włączenie wyspecjalizowanych podmiotów prywatnych jako pośredników uzupełniających ofertę centrów transferu technologii tam, gdzie ich kompetencje nie odpowiadają zróżnicowanym potrzebom firm • prostsze wnioski, mniejsze projekty, piaskownice regulacyjne i modele współpracy konkurencyjne ekonomicznie • luka między badaniami podstawowymi a wdrożeniowymi, przy utrzymaniu finansowania badań tworzących nową wiedzę *Głosy: uczestnicy spotkań (nauka, firmy, samorząd Poznania), instytut badawczy, członkowie Rady do spraw Sztucznej Inteligencji, przedstawiciel biznesu*
Sztuczna inteligencja (cel 1.4)	Zakres szerszy niż optymalizacja procesów: tworzenie, testowanie, wdrażanie i skalowanie rozwiązań; budowanie specjalizacji regionu w wybranych obszarach zastosowań sztucznej inteligencji	• tworzenie nowych produktów i usług, a nie tylko obniżanie kosztów; zastosowania w badaniach i wdrożeniach • wdrażanie sztucznej inteligencji także w firmach usługowych, a nie tylko w produkcji; bony dla małych i średnich firm na wdrożenia realizowane przez regionalnych dostawców i integratorów rozwiązań informatycznych • gospodarka, ochrona zdrowia i usługi publiczne z wykorzystaniem regionalnej infrastruktury obliczeniowej i danych • innowacje organizacyjne i zarządcze w sektorze publicznym; rolnictwo precyzyjne i badania biologiczne *Głosy: uczestnicy spotkań, członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji, firmy informatyczne, fundusz inwestujący w startupy, uczelnie, instytut badawczy*

Obszar	Kierunek wskazywany przez interesariuszy	Elementy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Współpraca (cele 2.1 i 2.2)	Współpraca ludzi, a nie instytucji; prostsze, „ludzkie” nazwy celów; mechanizmy inicjowania współpracy	• zaufanie i relacje osobiste jako podstawa współpracy naukowców z przedsiębiorcami • jeden punkt kontaktu inicjujący współpracę; instytucje otoczenia biznesu i klastry jako liderzy konsorcjów • wydarzenia sieciujące z udziałem uczelni i instytutów; punktacja (a nie wymóg) za współpracę w kryteriach oceny • trwałe partnerstwa z udziałem użytkowników końcowych *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań, uczelnie, instytut badawczy*
Finansowanie innowacji (cel 2.3)	Finansowanie innowacji, a nie tylko przedsięwzięć inwestycyjnych; małe, szybkie i etapowe instrumenty	• nie każda innowacja jest inwestycją – potrzebne finansowanie pracy ekspertów i wynagrodzeń • bony na innowacje i małe granty badawcze, także dla firm z podregionów peryferyjnych; niższe progi wejścia • finansowanie etapowe z kamieniami milowymi, szybsza ocena wniosków, akceptacja wyższego ryzyka przy częstszej ocenie postępów • długi horyzont finansowania technologii medycznych; monitorowanie efektów instrumentów *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań (nauka, sektor medyczny, przedsiębiorcy, doradcy), przedstawiciel biznesu*

Obszar	Kierunek wskazywany przez interesariuszy	Elementy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Ośrodki innowacji (cel 2.4)	Oddzielenie inwestycji w infrastrukturę od rozwoju kompetencji kadr; ośrodki wspierające przyjmowanie technologii	• zastosowanie podziału: inwestycje w możliwości techniczne w celu 2.4, a przeniesienie wsparcia dla kompetencji kadr ośrodków do celu strategicznego 4 (Kadry przyszłości) • zastąpienie słowa „potencjał" określeniem „możliwości techniczne" • wspieranie przez ośrodki przyjmowania i wdrażania gotowych technologii w firmach, które nie mają potencjału do ich samodzielnego tworzenia, jako pierwszego kroku do budowania ich zdolności innowacyjnych; rozwój infrastruktury i kadr ośrodków *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań, park naukowo-technologiczny*
Łańcuchy wartości (cel 3.4)	Akceptacja nowego celu z doprecyzowaniem w stronę autonomii i zasobów regionalnych	• korzystanie z technologii lokalnych i europejskich, mniejsza zależność od zagranicznego oprogramowania i elektroniki • własna wielkopolska myśl technologiczna, zasoby regionalne i obieg zamknięty • różnicowanie partnerów bez wskazywania w strategii konkretnych państw • bezpieczeństwo dostępu do zasobów biologicznych i materiału siewnego; wczesne wykrywanie zakłóceń dostaw leków *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań, instytut badawczy, firma informatyczna*

Obszar	Kierunek wskazywany przez interesariuszy	Elementy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Kompetencje (cele 4.1–4.3)	Szerszy krąg odbiorców wsparcia i praktyczny charakter kształcenia; kompetencje wykraczające poza korzystanie z narzędzi cyfrowych	• kadry kształcące, pracownicy instytucji wsparcia biznesu i administracji, kadry zarządzające, osoby w późnym wieku zawodowym i seniorzy • współpraca szkół i uczelni z firmami, zewnętrzna ocena programów z udziałem przemysłu, kształcenie zawodowe • retencja talentów i atrakcyjność miejsc pracy; zaangażowanie pracowników w tworzenie innowacji i wykorzystywanie ich pomysłów • zabezpieczenie kluczowych zasobów kadrowych dla krytycznych technologii i branż, także w okresach mniejszego zapotrzebowania („ławka rezerwowa" specjalistów) • bezpieczne wdrażanie sztucznej inteligencji, zarządzanie zmianą, własność intelektualna, cyberbezpieczeństwo użytkowników, przekwalifikowanie i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań, uczelnie, instytut badawczy, klaster, firmy informatyczne*
Cele horyzontalne	Połączenie celów dotyczących specjalizacji i technologii wspomagających; przekrojowe ujęcie technologii podwójnego zastosowania	• wymienienie technologii wspomagających wprost: sztuczna inteligencja, robotyka, cyberbezpieczeństwo, dane, zaawansowane materiały, technologie kwantowe • technologie podwójnego zastosowania jako istotna luka • priorytetowe zastosowania, np. zarządzanie ochroną zdrowia i produkcją rolno-spożywczą; podejście humanistyczne i etyka *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań, członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji, uczelnia*

Obszar	Kierunek wskazywany przez interesariuszy	Elementy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Klimat, woda i bezpieczeństwo zasobów	Uzupełnienie dekarbonizacji o adaptację do zmian klimatu i gospodarkę wodną; równowaga zeroemisyjności i bezpieczeństwa	• dekarbonizacja nie wyczerpuje odporności: ochrona wód, gleb, bioróżnorodności i zasobów genetycznych • susza jako wyzwanie regionu; przekrojowy program „Woda i odporność klimatyczna” • bezpieczeństwo energetyczne, żywnościowe i surowcowe jako elementy zrównoważonego rozwoju • odzysk surowców krytycznych *Głosy: uczestnicy spotkań, instytut badawczy, uczelnie, klaster, samorząd Konina*
Układ specjalizacji – zasady	Innowacje powstają na styku branż; zmiana bez dodatkowej warstwy klasyfikacji i bez nowych obciążeń wnioskodawców	• projekty na styku obszarów dopuszczalne bez sztucznego przypisania; obszar główny i powiązane wskazuje wnioskodawca • klasyfikacja działalności jako narzędzie pomocnicze; zakres obszarów aktualizowany bez przebudowy strategii • obawa przed kolejnym polem we wniosku i dodatkowym uzasadnieniem • jasne zasady kwalifikacji, dzięki którym nakładanie się obszarów ułatwia współpracę *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań, instytut badawczy, uczelnie, przedsiębiorcy*
Wdrażanie i monitoring	Część operacyjna z konkretnymi instrumentami, prostszymi procedurami i miernikami efektów	• instrumenty, źródła finansowania, harmonogramy i koordynatorzy obszarów • demonstratory i pierwsze wdrożenia, brokerzy technologii, dostęp do infrastruktury, przygotowanie danych, zamówienia na innowacje • mniej wymogów dokumentacyjnych i krótsza ocena wniosków • mierniki wdrożeń, produktywności, oszczędności energii i wody oraz przychodów z innowacji *Głosy: przedsiębiorcy, uczelnie, instytut badawczy, klaster*

Obszar	Kierunek wskazywany przez interesariuszy	Elementy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Język dokumentu	Prostszy język i rezygnacja z terminów niezrozumiałych dla przedsiębiorców	• rezygnacja z określeń „ekosystem”, „aktorzy innowacji”, „architektura sieci”, „ramy inwestowania” • skomplikowany język odstrasza potencjalnych innowatorów; dokument „dla laika zbyt skomplikowany” *Głosy: uczestnicy spotkań, klaster*

2.2. GŁÓWNE SPRAWY SPORNE

W kilku sprawach konsultacje ujawniły różne, merytorycznie uzasadnione perspektywy. W tabeli zestawiono każdą z tych spraw wraz z perspektywami obecnymi w dyskusji, argumentami, na które się powoływano, i środowiskami, z których pochodziły głosy.

Sprawa	Perspektywy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Relacja nowych obszarów do dotychczasowych specjalizacji	**Zastąpienie specjalizacji szerszymi obszarami** • przejście od myślenia branżowego do myślenia wyzwaniami; nowe obszary jako nowe specjalizacje regionu, dopasowane do zasobów i przyszłych instrumentów europejskich • obszary łączące technologie, zastosowania i wyzwania odpowiadają temu, że innowacje powstają na styku branż • kwalifikacja według potencjału gospodarczego i środowiskowego, a nie branży; możliwość startu w kilku obszarach i łatwiejszy dostęp do środków europejskich *Głosy: uczelnie, instytuty badawcze, przedsiębiorcy, uczestnicy spotkań* **Przegląd i poszerzenie obecnych specjalizacji** • obecne specjalizacje opisują to, „czym region stoi”, a nowe obszary w dużej mierze je powielają • brak wykazanej korzyści operacyjnej; podobny efekt dałyby nabory tematyczne lub poszerzenie definicji specjalizacji • dotychczasowe wskazywanie specjalizacji głównej i dodatkowych nie sprawiało trudności; interdyscyplinarność można premiować kryteriami oceny *Głosy: uczelnia techniczna, uczestnicy spotkań*

Sprawa	Perspektywy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Miejsce przewagi wzorniczej i meblarskiej	**Odrębna kategoria chroniąca przewagę regionu** • wyodrębnienie, aby nie utracić przewagi regionalnej, przy równoważności wszystkich obszarów • potrzeba ochrony realnej przewagi meblarstwa i wzornictwa *Głosy: uczestnicy spotkań, uczelnia* **Brak odrębnej kategorii dla jednej branży** • ryzyko roszczeń innych branż=; kategoria zamknięta na technologie przyszłości • rozwiązanie oceniane jako trudne do uzasadnienia wobec pominięcia innych branż *Głosy: uczestnicy spotkań, uczelnia techniczna* **Opis przez kompetencje** • projektowanie, materiały i technologie w całym łańcuchu wartości przemysłu drzewnego; zaawansowane materiały, automatyzacja i obieg zamknięty *Głosy: instytut Sieci Badawczej Łukasiewicz, uczelnia*
Zakres obszaru obronności i kosmosu	**Odrębny obszar wschodzący** • obszar nowoczesny i perspektywiczny, wymagający wskazania nisz, przedsiębiorstw, odbiorców i ścieżek certyfikacji • wola zachowania aktywności regionu w sektorze kosmicznym; przesłanki: infrastruktura testowania robotów kosmicznych i badania kosmiczne na uczelniach *Głosy: uczelnia, uczestnicy spotkań* **Poszerzenie Przemysłu jutra** • poszerzenie definicji Przemysłu jutra o branże wschodzące zamiast tworzenia odrębnego obszaru; obronność wyłamuje się z logiki obszarów nazwanych przez wyzwania • ryzyko utraty widoczności zaawansowanego wytwarzania, maszyn, materiałów, automatyzacji i metrologii; segment produkcji lotniczej *Głosy: uczestnicy spotkań, uczelnia, klaster lotniczy*

Sprawa	Perspektywy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Rola sztucznej inteligencji w strategii	**Zasób strategiczny do rozwijania** • infrastruktura obliczeniowa, platformy danych i zaplecze kompetencyjne jako strategiczne zasoby regionu • region nie tylko użytkownikiem, ale twórcą narzędzi; zapis sprowadzony do obniżania kosztów nie pasuje do regionu z fabryką sztucznej inteligencji *Głosy: członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji, firma informatyczna, fundusz inwestujący w startupy, uczestnicy spotkań* **Ostrożność wobec ryzyk** • zależność od zagranicznych dostawców modeli i sprzętu, zmienność rynku, koszt audytu bezpieczeństwa • duże zużycie energii przez centra danych i opór społeczny wobec ich lokalizacji • niewystarczająca gotowość wielu firm *Głosy: uczestnicy wszystkich spotkań, w tym przedstawiciele nauki*
Zakres celu 2.5 – odporność i bezpieczeństwo systemu wsparcia innowacji	Cel przedstawiony jako „Wzmocnienie odporności i bezpieczeństwa systemu wsparcia innowacji w przestrzeni fizycznej i cybernetycznej" był różnie rozumiany. **Cyberbezpieczeństwo** • ochrona przed wyciekiem informacji i utratą przewag we wspólnych projektach • podstawowa higiena cyfrowa dla większości firm, zaawansowane rozwiązania dla nielicznych; wsparcie w spełnianiu wymogów NIS2, DORA i aktu o sztucznej inteligencji *Głosy: uczestnicy spotkań, firma informatyczna* **Zarządzanie danymi i niezależność technologiczna** • interoperacyjne regionalne przestrzenie danych, zasoby językowe i kulturowe; monitorowanie i reagowanie na zagrożenia *Głosy: członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji* **Ciągłość finansowania i współpracy** • ochrona kompetencji ludzi przed odpływem do sektora komercyjnego przy przerwach w finansowaniu; stabilność finansowania i ciągłość współpracy *Głosy: uczestnicy spotkań, instytut badawczy*

Sprawa	Perspektywy i argumenty podnoszone w konsultacjach
Wymiar podregionalny	**Utrzymanie specjalizacji podregionalnych** • zróżnicowanie terytorialne województwa; niespójność między utrzymaniem podregionów a ich zastąpieniem instrumentami terytorialnymi • mapa specjalizacji podregionalnych z przykładami firm; równomierny rozwój województwa *Głosy: uczelnie, klaster* **Wsparcie branżowe i projekty systemowe** • rozdrabnianie finansowania zwiększy biurokrację; wsparcie kierowane do branż obecnych lokalnie • różna ocena skuteczności dotychczasowych instrumentów terytorialnych; preferencja dla projektów systemowych dla konkretnych obszarów *Głosy: uczestnicy spotkań*
Struktura celów operacyjnych	**Łączenie celów** • cele 2.1 i 2.2 trudne do odróżnienia; cele 3.2 i 3.3 często mylone; zakres celu 4.3 jako część 4.2 *Głosy: uczestnicy spotkań, uczelnia techniczna, członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji* **Utrzymanie odrębnych celów** • cel dotyczący współpracy naukowców z przedsiębiorcami nadal potrzebny; kompetencje cyfrowe jako odrębny cel z szerszym zakresem *Głosy: uczestnicy spotkań, uczelnia techniczna, firma informatyczna*
Nazwa celu strategicznego 3	**Zmiana nazwy** • Wielkopolska już uczestniczy w łańcuchach wartości – cel powinien mówić o wzmacnianiu pozycji, ekspansji lub „przesuwaniu się wyżej” *Głosy: uczestnicy spotkań* **Utrzymanie nazwy** • włączanie się w łańcuchy jest procesem ciągłym *Głosy: uczestnicy spotkań*

3. MISJA, WIZJA I CELE STRATEGICZNE

3.1. MISJA I WIZJA

W materiale konsultacyjnym rdzeń misji i wizji pozostał niezmieniony, a jako nowe akcenty wskazano autonomię strategiczną i odporność, technologie cyfrowe i przełomowe oraz kapitał ludzki. Zmiana akcentów nie budziła sprzeciwu. Uczestnicy spotkań podkreślali, że innowacje mają służyć ludziom i że strategia powinna mówić o tym wprost. Politechnika Poznańska zaproponowała ujęcie sztucznej inteligencji jako elementu szerszej kategorii technologii przełomowych (*deep tech*), a Uniwersytet im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu – zastąpienie „otwartych innowacji" sformułowaniem akcentującym przedsiębiorczość, modernizację i internacjonalizację.

3.2. KATALOG I NAZWY CELÓW STRATEGICZNYCH

Utrzymania czterech celów strategicznych nikt nie zakwestionował. Członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji zwrócili uwagę, że aktualizacja powinna w większym stopniu przeglądać cele istniejące, a ostrożniej tworzyć nowe kategorie.

Dyskusja dotyczyła nazw dwóch celów. Dla celu 2 zaproponowano brzmienie „Rozwój regionalnej współpracy w zakresie innowacji", ponieważ słowo „ekosystem" jest dla przedsiębiorców mało czytelne. W przypadku celu 3 część uczestników spotkań wskazywała, że Wielkopolska już uczestniczy w globalnych łańcuchach wartości, więc cel powinien mówić o wzmacnianiu pozycji i „przesuwaniu się wyżej". Inni opowiedzieli się za dotychczasową nazwą, ponieważ włączanie się w łańcuchy jest procesem ciągłym.

3.3. POSTULATY NOWYCH PRIORYTETÓW

Część zgłoszeń postulowała wzmocnienie w strategii tematów, które wykraczają poza dotychczasowe akcenty:

- sektora rolno-spożywczego, biotechnologii rolniczej oraz bezpieczeństwa żywnościowego i surowcowego, w ujęciu łańcucha wartości od zasobów genetycznych do konsumenta – Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, a w ujęciu zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska („One Health") – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu;
- wzmocnienia gospodarczego Wielkopolski Wschodniej w transformacji energetycznej – Urząd Miejski w Koninie;
- demografii i luk kompetencyjnych w mniejszych miejscowościach – Wielkopolski Klaster Lotniczy;
- udziału regionu w tworzeniu, a nie tylko w stosowaniu technologii przyszłości – uczestnicy spotkań.

Postulaty te mają swoje odpowiedniki w celach operacyjnych i w zakresach obszarów specjalizacji, przy których zostały omówione. Poziom, na którym zostaną ujęte w strategii, pozostaje do rozstrzygnięcia przy formułowaniu jej ostatecznego brzmienia.

4. CELE OPERACYJNE I HORYZONTALNE

Na wstępie zestawiono wszystkie cele w brzmieniu przedstawionym w konsultacjach wraz z kierunkami zmian wskazanymi przez interesariuszy. W dalszej części cele omówiono według obszarów tematycznych, przedstawiając stanowiska interesariuszy oraz ich odniesienie do wyników analiz.

Cel	Brzmienie przedstawione w konsultacjach	Kierunki zmian wskazane w konsultacjach
Cel strategiczny 1. Zwiększanie aktywności innowacyjnej w Wielkopolsce		
1.1	Rozwój gospodarki zeroemisyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem wodoru	Bezpieczna, dostępna cenowo i zdywersyfikowana energia bez wyróżniania technologii; albo przeniesienie energetyki do celu horyzontalnego
1.2	Rozwój działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania i wdrażania nowoczesnych rozwiązań z obszaru ICT, Przemysłu 4.0 oraz innych wiodących technologii	Technologie „krytyczne" zamiast „wiodących" albo rezygnacja z wymieniania sektorów; uzupełnienie o biotechnologię; możliwe połączenie z 1.3; wyraźny kierunek przedsiębiorczości technologicznej
1.3	Wspieranie aktywności B+R wśród przedsiębiorstw i jednostek naukowych oraz komercjalizacji wyników prac	Akcent na wdrożenia, walidację i testowanie w warunkach rzeczywistych
1.4 (nowy)	Rozwijanie i wdrażanie zastosowań AI/IoT jako narzędzia optymalizacji produkcji, kosztów energii i procesów środowiskowych	Zakres szerszy niż optymalizacja: tworzenie, testowanie i wdrażanie w gospodarce, ochronie zdrowia i usługach publicznych; albo ujęcie przekrojowe
Cel strategiczny 2. Rozwój regionalnego ekosystemu innowacji		
2.1	Zacieśnianie współpracy między regionalnymi aktorami innowacji	Połączenie z 2.2 albo utrzymanie odrębności; nazwy mówiące o ludziach: „twórcy i wdrażający innowacje", uzupełnienie o„inicjowanie" współpracy
2.2	Rozwijanie współpracy nauki z biznesem	„Współpraca naukowców z przedsiębiorcami"
2.3	Podniesienie efektywności ram finansowania dla przedsięwzięć inwestycyjnych	Brzmienie jednoznacznie wskazujące, że cel dotyczy skuteczności instrumentów i struktur finansowania innowacji, także działań niebędących inwestycjami

Cel	Brzmienie przedstawione w konsultacjach	Kierunki zmian wskazane w konsultacjach
2.4	Profesjonalizacja i zwiększanie potencjału ośrodków innowacyjności	„Zwiększenie możliwości technicznych ośrodków innowacji"; kompetencje kadr ośrodków w celu strategicznym 4
2.5 (nowy)	Wzmocnienie odporności i bezpieczeństwa systemu wsparcia innowacji w przestrzeni fizycznej i cybernetycznej	Jedno znaczenie: cyberbezpieczeństwo i dane albo ciągłość finansowania; albo rozdzielenie treści; wyjaśnienie albo pominięcie niezrozumiałego dla uczestników odniesienia do „przestrzeni fizycznej"
Cel strategiczny 3. Włączanie się Wielkopolski w globalne łańcuchy wartości		
3.1	Wspieranie międzynarodowych sieci powiązań gospodarczych i naukowych	Utrzymanie; usunięcie słowa „powiązań"
3.2	Umiędzynarodowienie przedsiębiorstw	Wyraźne rozróżnienie od 3.3 albo połączenie
3.3	Promocja gospodarcza i przyciąganie inwestorów	Integracja promocji i obsługi inwestora w regionie
3.4 (nowy)	Odporne i zdywersyfikowane łańcuchy wartości	Utrzymanie z doprecyzowaniem: autonomia technologiczna, zasoby regionalne, obieg zamknięty
Cel strategiczny 4. Kadry nowoczesnej gospodarki		
4.1	Wysokiej jakości oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb branż przyszłości	Praktyczny charakter kształcenia, kompetencje kadr kształcących
4.2	Poprawa kompetencji innowacyjnych w cyklu kształcenia i uczeniu się przez całe życie	Szerszy krąg odbiorców; możliwe włączenie zakresu 4.3
4.3 (nowy)	Kompetencje cyfrowe, AI i adaptacja zawodowa	Zakres obejmujący, poza obsługą narzędzi cyfrowych, bezpieczne wdrażanie sztucznej inteligencji, zarządzanie zmianą i innowacjami, cyberbezpieczeństwo, przekwalifikowanie i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu; odrębny cel albo element 4.2
Cele horyzontalne		

Cel	Brzmienie przedstawione w konsultacjach	Kierunki zmian wskazane w konsultacjach
5.1	Rozwój obszarów inteligentnych specjalizacji regionalnych oraz kluczowych technologii wspomagających	Połączenie z 5.3 i wymienienie technologii wspomagających, w tym technologii podwójnego zastosowania
5.2	Zrównoważony rozwój regionu (zeroemisyjność, elektromobilność, zielona energia, transformacja energetyczna, dekarbonizacja, gospodarka obiegu zamkniętego)	Równowaga z bezpieczeństwem energetycznym, żywnościowym i surowcowym; adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna
5.3 (nowy)	AI i IoT jako technologie horyzontalne	Włączenie do 5.1
5.4 (nowy)	Instrumenty terytorialne (konkursy dedykowane podregionom)	Specjalizacje podregionalne, instrumenty terytorialne albo mapa potencjałów podregionów; możliwości realizacji instrumentów terytorialnych w kolejnej perspektywie finansowej są na tym etapie niepewne

4.1. AKTYWNOŚĆ INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORSTW I NOWE FIRMY TECHNOLOGICZNE

Podczas spotkań postulowano, aby opis celu strategicznego 1 wskazywał wprost dwa kierunki interwencji: wzmacnianie istniejącego potencjału badawczo-rozwojowego firm i nauki oraz pobudzanie firm dotąd nieaktywnych, a także dążenie do badań konkurencyjnych w skali europejskiej. Postulat ma mocne oparcie w badaniu ankietowym przedsiębiorstw: większość firm z sektora przemysłowego pozostaje nieaktywna innowacyjnie [2], a działalność innowacyjna rzadko jest prowadzona w sposób zorganizowany[3].

Zakres technologiczny celu 1.2 oceniano z różnych pozycji. Uczestnicy spotkań uznawali go za zbyt szeroki, aby budował przewagi, i proponowali mówienie o technologiach „krytycznych" zamiast „wiodących", a Huge Thing – oparcie się na unijnej liście technologii krytycznych wskazanej w zaleceniu Komisji Europejskiej z 2023 roku. Podczas spotkań rozważano też rezygnację z wymieniania sektorów, ponieważ służą do tego specjalizacje. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin postulował natomiast uzupełnienie listy o biotechnologię i technologie genomowe, co odpowiada wnioskowi analizy uwarunkowań prawnych, że biotechnologia nie jest w obecnej strategii

[2] Openfield Sp. z o.o., *Raport końcowy. Potencjał innowacyjny przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.

[3] Openfield Sp. z o.o., *Raport końcowy. Potencjał innowacyjny przedsiębiorstw...*, dz. cyt.

wyeksponowana jednoznacznie[4]. Członkowie Rady do spraw Sztucznej Inteligencji zaproponowali połączenie celów 1.2 i 1.3.

Wyraźnym wątkiem konsultacji była **przedsiębiorczość technologiczna**. Podczas spotkań wskazano, że wsparcie startupów i młodych firm jest w propozycji zarysowane niedostatecznie. Huge Thing zwróciła uwagę, że cele dotyczą głównie wykorzystania technologii, a nie zakładania firm, które je tworzą, i postulowała przyciąganie takich organizacji do regionu. Podczas spotkań zaproponowano odrębne ujęcie startupów, a w toku konsultacji podkreślono, że region nie zamierza oddawać tego obszaru w całości poziomowi krajowemu. Zwrócono też uwagę na ryzyka modelu spółek odpryskowych, który przenosi ryzyko z inwestora na młodą firmę.

4.2. ENERGETYKA

Stanowiska dotyczące celu 1.1 należały do najbardziej zbieżnych. Uczestnicy wszystkich spotkań i autorzy zgłoszeń pisemnych łączyli dwa wątki. Pierwszy to rezygnacja z wyróżniania wodoru, którego potencjał w regionie oceniano jako niepewny, na rzecz neutralności technologicznej i dywersyfikacji źródeł, w tym agrobiomasy. Drugi to energia tania, bezpieczna i dostępna jako warunek konkurencyjności gospodarki oraz rozwoju sztucznej inteligencji i centrów danych. Uczestnicy spotkań zwracali uwagę także na jakość energii i stabilność sieci.

Podregion koniński wniósł wątek energetyki jądrowej i samowystarczalności energetycznej. Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie i VN Consulting postulowały ujęcie energetyki jądrowej, w tym wsparcia firm uczestniczących w budowie elektrowni, a Urząd Miejski w Koninie – inicjatyw samowystarczalności energetycznej. Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie powołała się przy tym na zawarte w październiku 2026 roku porozumienie ZE PAK S.A. dotyczące budowy małych reaktorów modułowych. Podczas spotkań rozważano również wyraźne rozdzielenie celu 1.1 i celu horyzontalnego dotyczącego zrównoważonego rozwoju albo pozostawienie energetyki wyłącznie w celu horyzontalnym.

Dane z rejestru REGON wskazują, że dział wytwarzania i zaopatrywania w energię należy do najszybciej rosnących w regionie[5], co potwierdza wagę tematu.

4.3. OD BADAŃ DO WDROŻEŃ

Co do kierunku zmiany celu 1.3 pojawił się stanowczy głos wynikający z konsultacji: strategia powinna obejmować nie tylko badania i rozwój, lecz także wdrożenia. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin postulował etap walidacji, demonstracji i testów w warunkach rzeczywistych z udziałem docelowych użytkowników, a w opinii wskazał lukę między badaniami podstawowymi a wdrożeniowymi, zastrzegając potrzebę dalszego finansowania badań tworzących nową wiedzę.

Wiele głosów dotyczyło funkcjonowania transferu technologii. Podczas spotkań wskazywano, że po stronie uczelni brakuje osób o podejściu biznesowym, które prowadzą współpracę od umowy po merytorykę, oraz specjalistów od sprzedaży technologii. Członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji za przyczynę słabych efektów uznali regulacje pomocy publicznej i zasady komercjalizacji wyników finansowanych publicznie, a VN Consulting zaproponowała włączenie podmiotów prywatnych jako pośredników. Postulowano też modele współpracy konkurencyjne

[4]Openfield Sp. z o.o., *Analiza uwarunkowań regulacyjno-prawnych*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.

[5]Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Departament Gospodarki – Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji, *Analiza przedsiębiorczości Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2025. Raport z analizy baz danych rejestru REGON*, Poznań, czerwiec 2026.

ekonomicznie, prostsze wnioski i mniejsze projekty, a przedsiębiorca prowadzący działalność projektową – wsparcie na etapie projektowania produktu.

Stanowiska te znajdują potwierdzenie w analizach. Zdecydowana większość firm innowacyjnych nie współpracowała z jednostkami naukowymi ani uczelniami[6], a w przypadku uczelnianych centrów transferu technologii nie odnotowano istotnych efektów w postaci patentów i komercjalizacji[7]. Jednocześnie w regionie działają ośrodki o udokumentowanych wynikach, jak centrum innowacji i transferu technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, które zawarło 78 umów komercjalizacji[8].

4.4. SZTUCZNA INTELIGENCJA I DANE

Obecna strategia nie wymienia sztucznej inteligencji wprost[9], a analiza potencjału ekosystemu wskazała, że kluczowe trendy horyzontalne – internet rzeczy, sztuczna inteligencja i moce obliczeniowe – nie zostały w niej uwzględnione[10]. Nowy cel 1.4 przedstawiono w konsultacjach jako „Rozwijanie i wdrażanie zastosowań AI/IoT jako narzędzia optymalizacji produkcji, kosztów energii i procesów środowiskowych".

Kierunek wprowadzenia sztucznej inteligencji do strategii oceniano pozytywnie. Jednocześnie panowała zgoda, że konsultowane brzmienie jest **zbyt wąskie**, bo sprowadza technologię do optymalizacji. Postulowano objęcie celem tworzenia nowych produktów i usług, zastosowań w badaniach i wdrożeniach, firm usługowych i bonów na wdrożenia u regionalnych dostawców, a także gospodarki, ochrony zdrowia i usług publicznych z wykorzystaniem regionalnej infrastruktury i danych. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu wskazał innowacje organizacyjne i zarządcze, zwłaszcza w sektorze publicznym, a Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – badania biologiczne i rolnictwo precyzyjne.

Dyskusja ujawniła dwie perspektywy na rolę tej technologii. Według pierwszej infrastruktura obliczeniowa, platformy danych i zaplecze kompetencyjne są **strategicznymi zasobami regionu**, a strategia powinna wspierać ich rozwój, aby Wielkopolska nie pozostała wyłącznie odbiorcą technologii. Za tą perspektywą przemawia regionalne zaplecze: planowana fabryka sztucznej inteligencji i dwa przyuczelniane centra sztucznej inteligencji[11]. Według drugiej perspektywy strategia powinna uwzględniać **ryzyka**: zależność od zagranicznych dostawców modeli i sprzętu, zmienność rynku, duże zużycie energii przez centra danych i niewystarczającą gotowość wielu firm. Uczestnicy spotkań postulowali też zdefiniowanie sztucznej inteligencji szerzej niż modele językowe, ujęcie celu jako strategii rozsądnego wykorzystania tej technologii i zastanawiali się, czy internet rzeczy powinien być wymieniany w celu, skoro chodzi o firmy opierające działalność na danych. Politechnika Poznańska zaproponowała brzmienie „Rozwój i wdrażanie AI/IoT jako narzędzi optymalizacji i cyfryzacji produkcji i usług".

Ważnym wątkiem były **dane jako zasób regionu**. OPEN S.A. i członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji postulowali regionalne przestrzenie danych, w tym dane medyczne, oraz

[6] Openfield Sp. z o.o., *Raport końcowy. Potencjał innowacyjny przedsiębiorstw...*, dz. cyt.

[7] Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów wielkopolskiego ekosystemu innowacji oraz perspektywicznych obszarów rozwoju innowacyjnej gospodarki*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.

[8] Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów...*, dz. cyt.

[9] Openfield Sp. z o.o., *Analiza uwarunkowań regulacyjno-prawnych*, dz. cyt.

[10] Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów...*, dz. cyt.

[11] Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów...*, dz. cyt.

odpowiedzialne udostępnianie danych na potrzeby badań i usług publicznych; wskazywali także znaczenie zasobów językowych i kulturowych regionu dla modeli językowych. OPEN S.A. wskazywała przy tym, że przepisy o europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia będą stosowane od 2029 roku. Przenosząc ten postulat do strategii, warto uwzględnić, że rolą regionu jest przede wszystkim wspieranie takich przedsięwzięć realizowanych przez podmioty, na przykład jako infrastruktury badawczo-rozwojowej, a nie prowadzenie własnych platform danych.

4.5. WSPÓŁPRACA, FINANSOWANIE I OŚRODKI INNOWACJI

CELE 2.1 I 2.2 – WSPÓŁPRACA

Uczestnicy spotkań i autorzy zgłoszeń wskazywali, że cele 2.1 i 2.2 trudno odróżnić, i proponowali ich połączenie. Uniwersytet im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego zaproponował natomiast uzupełnienie celu strategicznego 2 o swobodny przepływ wiedzy między nauką a interesariuszami oraz aktywizację badawczo-wdrożeniową i kompetencje wynalazcze. Część uczestników spotkań uważała jednak, że cel dotyczący współpracy naukowców z przedsiębiorcami jest nadal potrzebny. Postulowano nazwy mówiące o ludziach: „twórcy i wdrażający innowacje" zamiast „aktorów innowacji", „naukowcy i przedsiębiorcy" zamiast „nauki i biznesu" oraz „inicjowanie" zamiast „zacieśniania" współpracy.

Postulaty dotyczące mechanizmów obejmowały: jeden punkt kontaktu inicjujący współpracę, instytucje otoczenia biznesu i klastry jako liderów konsorcjów, wydarzenia sieciujące z szerokim udziałem uczelni i instytutów, premiowanie współpracy w kryteriach oceny oraz trwałe partnerstwa z udziałem użytkowników końcowych, powiązane z systemem wiedzy i innowacji w rolnictwie.

CEL 2.3 – FINANSOWANIE INNOWACJI

Uczestnicy wszystkich spotkań uznali, że nazwa celu nie powinna ograniczać go do przedsięwzięć inwestycyjnych, ponieważ nie każda innowacja jest inwestycją; zaproponowano też prostsze brzmienie i stałe monitorowanie efektów instrumentów. Uwagi dotyczące nazwy wynikały w dużej mierze z jej odczytania jako ograniczonej do inwestycji, podczas gdy istotą celu jest podnoszenie skuteczności instrumentów i struktur finansowania innowacji; przemawia to za brzmieniem jednoznacznie oddającym ten zakres. Postulaty dotyczące instrumentów wskazywały na:

- małe, szybkie instrumenty, takie jak bony na innowacje i granty badawcze dla firm, w tym z podregionów peryferyjnych;
- finansowanie etapowe z kamieniami milowymi, szybszą ocenę wniosków i akceptowanie wyższego ryzyka przy częstszej ocenie postępów;
- długoterminowe finansowanie technologii medycznych i elastyczność w zakupie aparatury, na które wskazywali uczestnicy reprezentujący sektor medyczny.

Pojawiło się także zastrzeżenie, że ułatwienia mogą zwiększyć liczbę projektów niskiej jakości. Konsultacje w subregionach wykazały, że regionalny pułap dofinansowania jest wyraźnie niższy niż w programach innego regionu skierowanych do branży lotniczej, i wskazały potrzebę odrębnego pułapu dla branż o długim cyklu badawczo-rozwojowym. Wpływ samorządu województwa na poziom

dofinansowania jest jednak ograniczony przepisami o pomocy publicznej i zasadami programów, dlatego postulat ten może być realizowany głównie przez dobór i konstrukcję instrumentów[12].

CEL 2.4 – OŚRODKI INNOWACJI

Podczas spotkań postulowano oddzielenie infrastruktury od kompetencji: inwestycje w możliwości techniczne ośrodków pozostałyby w celu 2.4, a rozwój kompetencji ich pracowników przeszedłby do celu strategicznego 4. Słowo „potencjał" odbierano negatywnie, dlatego zaproponowano brzmienie „Zwiększenie możliwości technicznych ośrodków innowacji". Uczestnicy spotkań podkreślali, że ośrodki powinny przede wszystkim wspierać przyjmowanie technologii przez firmy, które nie tworzą ich samodzielnie. Poznański Park Naukowo-Technologiczny wskazał rozwój infrastruktury i kadr ośrodków, a członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji – potrzebę doprecyzowania pojęcia „ośrodków innowacyjności". Analiza potencjału ekosystemu oceniła potencjał instytucji otoczenia biznesu jako umiarkowany i wskazała na standaryzację oferty, akredytację i rozwój kompetencji[13].

4.6. ODPORNOŚĆ SYSTEMU WSPARCIA (CEL 2.5)

Nowy cel 2.5 przedstawiono jako wzmocnienie odporności i bezpieczeństwa systemu wsparcia „w przestrzeni fizycznej i cybernetycznej". Interesariusze zgodnie wskazywali, że zakres celu wymaga doprecyzowania, a w wypowiedziach i zgłoszeniach jego przedmiot rozumiano na trzy sposoby:

- **cyberbezpieczeństwo** we wspólnych projektach i w firmach – od podstawowej higieny cyfrowej po wsparcie małych firm informatycznych w spełnianiu wymogów NIS2, DORA i aktu o sztucznej inteligencji;
- **zarządzanie danymi i niezależność technologiczna**, w tym interoperacyjne regionalne przestrzenie danych oraz regionalne mechanizmy monitorowania i reagowania na zagrożenia;
- **ciągłość finansowania i współpracy**, która chroni kompetencje ludzi przed odpływem do sektora komercyjnego przy przerwach w finansowaniu.

4.7. UMIĘDZYNARODOWIENIE I ŁAŃCUCHY WARTOŚCI

Cel 3.1 uznano za aktualny; zaproponowano usunięcie z jego nazwy słowa „powiązań". Zakresy celów 3.2 i 3.3 często mylono, dlatego postulowano ich wyraźne rozróżnienie albo połączenie. W odniesieniu do umiędzynarodowienia wskazywano rynki rozwijające się i przygotowanie na zakłócenia, wspólne przedsięwzięcia i inwestycje wielkopolskich firm za granicą, rolę izb gospodarczych oraz eksport usług informatycznych. W odniesieniu do promocji gospodarczej – przyciąganie inwestycji trudnych do przeniesienia, integrację działań promocyjnych i obsługi inwestora w regionie oraz współpracę samorządów różnych szczebli.

Nowy cel 3.4 „Odporne i zdywersyfikowane łańcuchy wartości" przyjęto bez zastrzeżeń w części dotyczącej odporności i dywersyfikacji łańcuchów dostaw – w ten sposób rozumiała go większość uczestników spotkań. Samo pojęcie łańcuchów wartości uznano natomiast za zbyt ogólne i nie w pełni czytelne. Postulaty doprecyzowania dotyczyły autonomii technologicznej i ograniczania zależności od zagranicznego oprogramowania i elektroniki, rozwoju własnej wielkopolskiej myśli technologicznej i zasobów, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym, różnicowania partnerów bez wskazywania

[12] Openfield Sp. z o.o., *Przeprowadzenie konsultacji dotyczących działalności innowacyjnej w regionie oraz aktualizacji inteligentnych specjalizacji w województwie wielkopolskim, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.*

[13] Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów…*, dz. cyt.

w strategii konkretnych państw, bezpieczeństwa dostępu do zasobów biologicznych i materiału siewnego oraz analityki danych do wczesnego wykrywania zakłóceń dostaw, m.in. leków, żywności czy komponentów.

4.8. KOMPETENCJE I KADRY

Postulaty dotyczące celów 4.1 i 4.2 miały w większości charakter uzupełniający i zmierzały w dwóch kierunkach. Pierwszy to **rozszerzenie kręgu odbiorców:** kadry kształcące, pracownicy instytucji otoczenia biznesu, klastrów i instytucji publicznych, kadry zarządzające wdrażaniem innowacji, osoby w późnym wieku zawodowym i seniorzy jako zasób ekspercki. Rozwój kompetencji instytucji ma szczególne znaczenie wobec nacisku strategii na kojarzenie firm z technologiami i pobudzanie ich aktywności innowacyjnej: samorządy, instytucje otoczenia biznesu, klastry oraz izby gospodarcze i rzemieślnicze potrzebują zarówno kompetencji technologicznych i branżowych, jak i umiejętności budowania współpracy. Drugi to **praktyczny charakter kształcenia**: współpraca szkół i uczelni z firmami, zewnętrzna ocena programów z udziałem przemysłu i promocja kształcenia zawodowego. Wskazywano też retencję talentów, atrakcyjność miejsc pracy i wsparcie osób o dużym potencjale. Podkreślano też znaczenie etosu pracy i zaangażowania pracowników w dłuższym okresie. Wyższa Szkoła Logistyki w Poznaniu wskazała edukację w duchu zielonych technologii, wizyty studyjne kadry i studentów oraz potrzebę dodatkowych środków na kadrę i wyposażenie, a członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji zaproponowali brzmienia celów akcentujące jakość oferty, uczenie się przez całe życie i umiejętność samodzielnego podejmowania wyzwań. Zwracano uwagę, że uruchomienie nowego kierunku studiów trwa kilka lat, co ogranicza tempo dostosowania oferty.

W przypadku nowego celu 4.3 „Kompetencje cyfrowe, AI i adaptacja zawodowa" zgadzano się, że zakres powinien wykraczać poza samo korzystanie z narzędzi. Wskazywano kompetencje bezpiecznego wdrażania sztucznej inteligencji w sektorach regulowanych, zarządzania transformacją organizacyjną, zarządzania innowacjami i własnością intelektualną, cyberbezpieczeństwa użytkowników, przekwalifikowania osób, których pracę zastępuje automatyzacja, oraz przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu, a także kompetencje doświadczonych specjalistów informatycznych w wykorzystaniu sztucznej inteligencji przy wytwarzaniu oprogramowania oraz włączanie społeczeństwa w bezpieczny rozwój tej technologii. Podczas spotkań rozważano przeniesienie zakresu celu 4.3 do celu 4.2 jako poszerzenie katalogu kompetencji innowacyjnych; Politechnika Poznańska zaproponowała szersze brzmienie „Rozwój kompetencji przyszłości (w tym kadr B+R) dla obszarów RIS".

4.9. CELE HORYZONTALNE

W konsultacjach przedstawiono cztery cele horyzontalne: inteligentne specjalizacje i technologie wspomagające, zrównoważony rozwój, sztuczną inteligencję i internet rzeczy jako technologie horyzontalne oraz instrumenty terytorialne. Podczas spotkań postulowano połączenie celu dotyczącego technologii horyzontalnych z celem dotyczącym specjalizacji i technologii wspomagających, z literalnym wymienieniem tych technologii. Do katalogu proponowano dopisać robotykę, cyberbezpieczeństwo, dane oraz zaawansowane materiały i technologie kwantowe. Uczestnicy spotkania grup roboczych zajmujących się biosurowcami, żywnością i technologiami medycznymi postulowali wskazanie priorytetowych zastosowań technologii wspomagających, np. w zarządzaniu ochroną zdrowia i produkcją rolno-spożywczą, oraz zwracali uwagę, że przepisy nie nadążają za rozwojem technologii. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu wskazał narzędzia przyspieszające wdrażanie tych technologii i bariery we współpracy nauki z administracją.

Uczestnicy spotkań uznali brak **technologii podwójnego zastosowania** za istotną lukę i postulowali ich przekrojowe ujęcie. Zaproponowano również wątek humanistycznego podejścia do technologii – etyki i człowieka jako adresata innowacji.

Cel dotyczący zrównoważonego rozwoju zebrał zbieżne postulaty w dwóch sprawach. Pierwsza to **równowaga między zeroemisyjnością a bezpieczeństwem** energetycznym, żywnościowym i surowcowym, w tym odzysk surowców krytycznych i utrzymywanie kompetencji także w technologiach mniej opłacalnych. Druga to **adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna**: Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin wskazał, że dekarbonizacja nie wyczerpuje odporności, i postulował uwzględnienie ochrony wód, gleb, bioróżnorodności i zasobów genetycznych; na suszę jako wyzwanie regionu wskazały Wielkopolski Klaster Lotniczy i Urząd Miejski w Koninie. Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zaproponował przekrojowy program „Woda i odporność klimatyczna", obejmujący oszczędzanie i odzysk wody, monitoring, rolnictwo precyzyjne i dane satelitarne. Postulaty te są spójne z dokumentami wojewódzkimi, które wskazują ochronę przed suszą i zwiększanie retencji wodnej jako kierunki działań. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin wskazywał również na spójność tych postulatów z ogłoszonymi we wrześniu 2026 roku strategiami Komisji Europejskiej dotyczącymi rolnictwa i żywności.

5. INTELIGENTNE SPECJALIZACJE

5.1. PROPONOWANA ZMIANA I JEJ ODBIÓR

Obecna strategia wyznacza sześć regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz specjalizacje podregionalne, a o przypisaniu projektu decydują działy Polskiej Klasyfikacji Działalności. Propozycja aktualizacji porządkuje ten układ wokół czterech obszarów odpowiadających proponowanym obszarom Europejskiego Funduszu Konkurencyjności[14]: czystej transformacji, cyfryzacji ze sztuczną inteligencją jako rdzeniem, zdrowia, biotechnologii i bioekonomii oraz obronności i kosmosu. Uzupełnia je obszar regionalnych kotwic wdrożeniowych, który ma chronić przewagę wzorniczą Wnętrz przyszłości.

PRZYPISANIE DOTYCHCZASOWYCH SPECJALIZACJI DO PROPONOWANYCH OBSZARÓW

W opracowaniu scenariuszy aktualizacji elementy sześciu dotychczasowych specjalizacji przypisano do proponowanych obszarów[15]. Określenie „rdzeń" oznacza element tworzący główną część obszaru, a „wkład" – element wnoszący do niego część zakresu.

Dotychczasowa specjalizacja	Czysta transformacja	Cyfryzacja	Zdrowie, biotechnologia i bioekonomia	Obronność i kosmos	Regionalne kotwice
Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	wkład: agrobiomasa, biogospodarka energetyczna, obieg zamknięty	wkład: identyfikowalność żywności	rdzeń: żywność, w tym funkcjonalna i premium, bezpieczeństwo żywności		
Wnętrza przyszłości	wkład: technologie energooszczędne, recykling	wkład			rdzeń: wzornictwo i projektowanie, meble, nowe materiały
Przemysł jutra	rdzeń: energetyka, magazynowanie, sieci; procesy zrównoważone	wkład: automatyzacja, sztuczna inteligencja w produkcji		rdzeń: maszyny, urządzenia i komponenty, materiały; obronność i technologie podwójnego zastosowania	
Wyspecjalizowane procesy logistyczne	wkład: transport multimodalny, ekoinnowacyjne środki transportu	rdzeń: informatyzacja procesów, geoinformacja		rdzeń: technologie lotnicze i kosmiczne, dane satelitarne	

[14] Openfield Sp. z o.o., *Analiza uwarunkowań regulacyjno-prawnych*, dz. cyt.

[15] Openfield Sp. z o.o., *Scenariusze aktualizacji...*, dz. cyt.

Dotychczasowa specjalizacja	Czysta transformacja	Cyfryzacja	Zdrowie, biotechnologia i bioekonomia	Obronność i kosmos	Regionalne kotwice
Rozwój oparty na ICT		rdzeń: cały zakres oraz sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo, gry i przemysły kreatywne	wkład	wkład: systemy bezzałogowe, cyberbezpieczeństwo satelitarne	
Nowoczesne technologie medyczne		wkład: technologie informacyjne i analiza danych w diagnostyce	rdzeń: cały zakres oraz biotechnologia i medycyna regeneracyjna		

W toku konsultacji doprecyzowano, że nowe obszary są nowymi specjalizacjami regionu, dopasowanymi do zmian otoczenia, zasobów regionu i możliwości Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, że oznaczają przejście od myślenia branżowego do myślenia wyzwaniami i że wynikają z analiz potencjału gospodarczego, eksportu i potencjału naukowego. Wskazano również, że region chce wybierać priorytety, a nie wspierać wszystkiego, i nie zamierza czekać na rozstrzygnięcia krajowe. W dyskusji funkcjonowały przy tym dwa rozumienia propozycji: jako zastąpienia dotychczasowych specjalizacji i jako warstwy nadbudowanej nad nimi. Ostateczne brzmienie strategii powinno jednoznacznie rozstrzygnąć tę relację.

CO ŁĄCZY STANOWISKA

Interesariusze zgadzali się w dwóch sprawach. Po pierwsze co do diagnozy: najwięcej innowacji powstaje na styku dyscyplin i branż, a obecny układ skłania do sztucznego przypisywania projektów. Po drugie, że zmiana **nie powinna dokładać kolejnej warstwy** klasyfikacji ani obciążeń wnioskodawców.

PERSPEKTYWY WOBEC ZMIANY

Poparcie, często warunkowe. Kierunek zmiany za zasadny uznały m.in. SMP Agro, TRUI, Wyższa Szkoła Logistyki w Poznaniu, Uniwersytet im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego i Instytut Chemii Bioorganicznej PAN. Warunki wskazywali Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (czytelny zakres i powiązanie z potencjałem) oraz przedsiębiorca prowadzący działalność projektową (czytelne priorytety i kwalifikacja według potencjału, a nie branży). Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu ocenił obszary jako zabieg porządkujący. Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza opowiedział się za zachowaniem czterech obszarów i kategorii regionalnych przewag, uzupełnionych o konkretne nisze, wyraźną pozycję przemysłu i materiałów, program wodny, partnerów realizacji, mierniki efektów i zasady kwalifikacji. Podczas spotkań wskazywano, że nowa struktura może ułatwić sięganie po środki europejskie i dać elastyczność przy projektach wpisujących się w kilka obszarów, a sam pomysł uporządkowania i spojrzenia w przyszłość oceniano dobrze, pod warunkiem identyfikacji potrzeb. Członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji zauważyli, że katalog specjalizacji nigdy w pełni nie spełni funkcji narzędzia koncentracji.

Głosy krytyczne. Politechnika Poznańska uznała, że obecne specjalizacje opisują to, „czym region stoi", nowe obszary w dużej mierze je powielają, a zamiast zmiany układu potrzebny jest rzetelny przegląd specjalizacji. Podczas spotkań pytano o operacyjną korzyść dla instytucji finansującej i beneficjenta oraz o to, czy podobnego efektu nie dałyby nabory tematyczne bez zmiany układu. Proponowano też poszerzenie definicji obecnych specjalizacji oraz macierz łączącą specjalizacje z gałęziami przemysłu. Uczestnicy z doświadczeniem w realizacji i ocenie projektów wskazywali, że dotychczasowe wskazywanie specjalizacji głównej i dodatkowych nie sprawiało trudności, a interdyscyplinarność można premiować kryteriami oceny zamiast nowej klasyfikacji. Pytano też, czy zmiana nie osłabi efektu specjalizacji wypracowanego w poprzednich latach i jak strategia na kilkanaście lat ma się do realiów małych firm działających „tu i teraz". Zaproponowano też, aby region przedstawił Komisji Europejskiej stanowisko uwzględniające obawy wyrażone w debacie.

Głosy o przewagach regionu. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin podkreślił, że nowy układ powinien wzmacniać rzeczywiste przewagi Wielkopolski, a nie tylko odzwierciedlać priorytety technologiczne Unii Europejskiej. Podobnie prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zauważył, że zgodność z polityką europejską sama nie dowodzi wyboru własnej specjalizacji i że strategia powinna wskazać, w czym region może wyprzedzić inne regiony realizujące podobne priorytety. Przedstawiciele nauki zwracali uwagę, że region obroni swoją specyfikę, jeżeli poprze ją twardymi dowodami.

ODNIESIENIE DO WYNIKÓW ANALIZ

Wyniki analiz potwierdzają diagnozę, na której opiera się propozycja. Konsultacje przeprowadzone w subregionach województwa wykazały niską rozpoznawalność nazw specjalizacji [16] i nadmierną szerokość kryteriów przypisania projektów, a analiza potencjału ekosystemu wskazała trendy horyzontalne nieobecne w obecnym układzie[17].

Analizy nie przesądzają jednak jednego rozwiązania. W konsultacjach w subregionach zaproponowano układ dwuwymiarowy, łączący sektory klasyfikacji działalności z wyzwaniami horyzontalnymi [18], a w propozycji aktualizacji – uporządkowanie specjalizacji wokół obszarów przekrojowych. Dane z rejestru REGON pokazują, że obecne specjalizacje zachowują bazę gospodarczą; regres, i to marginalny, dotyczy jedynie specjalizacji Biosurowce i żywność[19], która jednocześnie ma najwyższy iloraz lokalizacji[20]. Stabilność tę potwierdza również coroczny monitoring strategii. Uzasadnieniem zmiany jest więc przede wszystkim zmiana podejścia: przesunięcie ciężaru ze wspierania branż jako takich na odpowiadanie na wyzwania technologiczne, środowiskowe i społeczne, a w konsekwencji zmiana sposobu kwalifikowania projektów i objęcie obszarów wschodzących.

5.2. ZAKRESY PROPONOWANYCH OBSZARÓW

Postulaty dotyczące zakresów miały w większości charakter uzupełniający. W tabeli zestawiono je dla każdego obszaru; dwie sprawy wymagające szerszego omówienia opisano pod tabelą.

[16] Openfield Sp. z o.o., *Przeprowadzenie konsultacji dotyczących działalności innowacyjnej...*, dz. cyt.
[17] Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów...*, dz. cyt.
[18] Openfield Sp. z o.o., *Przeprowadzenie konsultacji dotyczących działalności innowacyjnej...*, dz. cyt.
[19] *Analiza przedsiębiorczości Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2025...*, dz. cyt.
[20] Openfield Sp. z o.o., *Scenariusze aktualizacji...*, dz. cyt.

Obszar	Postulaty interesariuszy	Odniesienie do analiz
Czysta transformacja	• energetyka jądrowa, rozwijana przez kompetencje, badania i udział firm w łańcuchach dostaw, z zachowaniem warunkowego charakteru inwestycji • bezpieczeństwo i efektywność energetyczna, sieci, magazynowanie, ciepłownictwo • wodór z określonymi zastosowaniami i uzasadnieniem ekonomicznym • powiązanie z transformacją Wielkopolski Wschodniej • wykorzystanie biomasy i innych zasobów biologicznych, także w zastosowaniach nieenergetycznych, i obieg zamknięty w rolnictwie	Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej wskazuje m.in. odnawialne źródła energii i wodór[21]. Dział wytwarzania i zaopatrywania w energię należy do najszybciej rosnących w regionie[22].
Cyfryzacja	• rozwój technologii i infrastruktury, a nie tylko cyfryzacja procesów: sztuczna inteligencja, w tym generatywna, chmura i przetwarzanie brzegowe, przestrzenie danych, cyberbezpieczeństwo, technologie kwantowe, suwerenność cyfrowa • priorytety: sztuczna inteligencja, dane, obliczenia dużej skali, cyberbezpieczeństwo, robotyka i systemy autonomiczne • sektor kreatywny i cyfrowe zasoby kultury zamiast samych gier • pełne działy 62 i 63 PKD 2025 • analiza danych w naukach biologicznych i rolnictwie precyzyjnym • cyfrowy bliźniak; miejsce logistyki	Liczba podmiotów w specjalizacji ICT i w dziale tworzenia oprogramowania rośnie średniorocznie[23].
Zdrowie, biotechnologia i bioekonomia	• rolnictwo, hodowla i agrobiotechnologia, w tym zasoby genetyczne i nowe techniki genomowe	Specjalizacja Biosurowce i żywność ma najwyższy iloraz lokalizacji,

[21] Openfield Sp. z o.o., *Analiza uwarunkowań regulacyjno-prawnych*, dz. cyt.
[22] *Analiza przedsiębiorczości Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2025...*, dz. cyt.
[23] *Analiza przedsiębiorczości Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2025...*, dz. cyt.

Obszar	Postulaty interesariuszy	Odniesienie do analiz
	• cyfrowe zdrowie, dane medyczne i walidacja rozwiązań sztucznej inteligencji; medycyna jako wiodący obszar zastosowań; profilaktyka onkologiczna • ujęcie „One Health” • czytelne programy dla zdrowia oraz dla rolnictwa i żywności; ryzyko przeładowania obszaru; projekty łączące biosurowce z medycyną jako argument za jednym obszarem • logistyka • gospodarka wodna i przeciwdziałanie suszy jako element zdrowego środowiska w ujęciu „jednego zdrowia”	szczególnie w podregionie leszczyńskim[24].

Obronność i kosmos

• nisze, przedsiębiorstwa, odbiorcy i ścieżki certyfikacji

• produkcja lotnicza; przemysł ciężki i lekki na potrzeby obronności,

• schrony i ukrycia; bezpieczeństwo zdrowotne

• cywilne zastosowania technologii satelitarnych

Wielkopolska Rada do spraw Kosmosu powołana w grudniu 2025 roku[25]; analiza uwarunkowań prawnych rekomenduje [26]wzmocnienie roli technologii kosmicznych; kierunek ten będzie przedmiotem planowanego badania sektora kosmicznego.		
Regionalne kotwice wdrożeniowe	• opis przez kompetencje w łańcuchu wartości przemysłu drzewnego: projektowanie, materiały i technologie dla wnętrz	Wielkopolska utrzymuje maksymalną wartość wskaźnika zgłoszeń wzorów przemysłowych w

[24]Openfield Sp. z o.o., *Scenariusze aktualizacji...*, dz. cyt.

[25]Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów...*, dz. cyt.

[26]Openfield Sp. z o.o., *Analiza uwarunkowań regulacyjno-prawnych*, dz. cyt.

	• zaawansowane materiały, projektowanie, automatyzacja, obieg zamknięty • ekoprojektowanie i narzędzia rzeczywistości wirtualnej • turystyka przemysłowa	Regionalnym Rankingu Innowacyjności[27].

WIDOCZNOŚĆ PRZEMYSŁU I ZAKRES OBSZARU OBRONNOŚCI I KOSMOSU

Uczestnicy spotkań i autorzy zgłoszeń uznali obronność i technologie podwójnego zastosowania za ważne. Różnice dotyczyły formy. Podczas spotkań zaproponowano rozszerzenie Przemysłu jutra o branże wschodzące zamiast tworzenia odrębnego obszaru i zauważono, że obronność wyłamuje się z logiki pozostałych obszarów nazwanych przez wyzwania. Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza ostrzegł, że rozdzielenie Przemysłu jutra głównie między energetykę oraz obronność i kosmos grozi utratą widoczności zaawansowanego wytwarzania, maszyn, materiałów, automatyzacji i metrologii, a potencjał produkcyjny nie oznacza automatycznie zdolności dostarczania technologii obronnych i kosmicznych. Przemawia to za nazwą obszaru, która wskazuje wyzwanie, na jakie mają odpowiadać rozwijane w nim technologie i innowacje, a nie samą branżę.

Wielkopolski Klaster Lotniczy zwrócił uwagę, że materiał konsultacyjny przedstawia lotnictwo głównie jako logistykę, podczas gdy w regionie rozwija się segment produkcji części i montażu statków powietrznych. W obecnej strategii technologie lotnicze i kosmiczne oraz ekoinnowacyjne środki transportu powietrznego należą do specjalizacji logistycznej [28], natomiast dział klasyfikacji obejmujący produkcję statków powietrznych przypisano do Przemysłu jutra [29], a w opisie tej specjalizacji wymieniono klastry przemysłu lotniczego[30]. Analiza potencjału ekosystemu zauważyła, że branża kosmiczna jest w strategii zasygnalizowana jedynie wtrąceniem w ramach specjalizacji logistycznej [31]. Klaster lotniczy ma według raportu o klastrach mocne podstawy branżowe i gospodarcze[32]. Uzasadnienie części lotniczo-kosmicznej w opracowaniu scenariuszy odwoływało się do wzrostu liczby podmiotów w dziale transportu lotniczego[33]; jest to dział usługowy o niewielkiej liczbie podmiotów[34], na co zwrócił uwagę także prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, wskazując jako przesłanki rozwoju obszaru infrastrukturę Politechniki Poznańskiej w Kąkolewie do testowania robotów kosmicznych i badania Instytutu Obserwatorium Astronomicznego UAM. Przesłanki te wskazują, że opis obszaru może opierać się przede wszystkim na potencjale wytwórczym i naukowym regionu.

[27] Openfield Sp. z o.o., *Analiza sytuacji województwa wielkopolskiego pod względem poziomu rozwoju gospodarczego, w szczególności w zakresie poziomu innowacyjności*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.

[28] *Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030*, dz. cyt., rozdz. 7.3.4.

[29] *Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030*, dz. cyt., tabela 3.

[30] *Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030*, dz. cyt., rozdz. 7.4.4.

[31] Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów…*, dz. cyt.

[32] Innoreg Sp. z o.o., *Badanie infrastruktury badawczo-rozwojowej oraz potencjału instytucjonalnego w zakresie wspierania innowacyjności i przedsiębiorczości w Wielkopolsce. Klastry w Wielkopolsce. Raport końcowy*.

[33] Openfield Sp. z o.o., *Scenariusze aktualizacji…*, dz. cyt.

[34] *Analiza przedsiębiorczości Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2025…*, dz. cyt.

PRZEWAGA WZORNICZA I OBSZAR REGIONALNYCH KOTWIC

W toku konsultacji wyjaśniano, że Wnętrza przyszłości wyodrębniono, aby nie utracić przewagi regionalnej, i że wszystkie obszary są równoważne. Krytycy obawiali się, że wyróżnienie jednej branży skłoni inne do podobnych oczekiwań i że kategoria jest zamknięta na technologie przyszłości; Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin postulował wyjaśnienie relacji tego obszaru do pozostałych. Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny zaproponował opis przez kompetencje w całym łańcuchu wartości przemysłu drzewnego zamiast przez produkt, a prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza – eksponowanie materiałów, projektowania, automatyzacji i obiegu zamkniętego jako źródeł przyszłej konkurencyjności; zwrócił też uwagę, że określenie wzornictwa i meblarstwa jako „jedynej udokumentowanej przewagi" regionu w Unii Europejskiej wymaga mocnego uzasadnienia.

Przewaga wzornicza ma oparcie w danych: Wielkopolska należy do liderów w zakresie ochrony wzorów przemysłowych[35], a Wnętrza przyszłości, obok Przemysłu jutra, to specjalizacja, z którą firmy innowacyjne utożsamiają się najczęściej[36]. Dane te dotyczą jednak projektowania i wzornictwa szerzej niż samego meblarstwa, co przemawia za opisem kompetencyjnym obszaru i za ostrożnym formułowaniem tezy o wyjątkowości tej przewagi. Widoczność sektora ogranicza dodatkowo to, że znaczna część produkcji powstaje na rzecz cudzych marek, co wskazuje na potrzebę wspierania rozwoju marek własnych.

5.3. NAZEWNICTWO

Nowe pojęcia – domena, obszar, oś, rdzeń, wkład – były dla części uczestników mylące. Zwracano uwagę, że trzy obszary nazwano przez cele i wyzwania, a czwarty przez branżę, że nazwy hasłowe mogą zawężać i że nazwa obszaru cyfryzacji jest zbyt ogólna. VN Consulting postulowała zachowanie terminu „inteligentne specjalizacje", który dopiero staje się rozpoznawalny. Za utrzymaniem tego terminu przemawiają również doświadczenia osób zaangażowanych we wdrażanie funduszy europejskich: wśród wnioskodawców jest on już rozpoznawalny i warto umacniać jego widoczność. Słaba rozpoznawalność dotyczy przede wszystkim nazw poszczególnych specjalizacji. Dla obszaru zdrowia zaproponowano nazwy „One Health – zdrowie środowiska, zwierząt i ludzi" oraz nazwę eksponującą rolnictwo i systemy rolno-żywnościowe; zaproponowano też nazwy akcentujące bezpieczeństwo. Przy wyborze nazwy warto rozważyć, czy określenie anglojęzyczne w nazwie tylko jednego obszaru nie zaburzy spójności nazewnictwa; polskim odpowiednikiem jest „jedno zdrowie". Wobec słabej rozpoznawalności obecnych nazw[37] nazwy nowych obszarów staną się głównym nośnikiem komunikatu strategii.

5.4. KWALIFIKACJA PROJEKTÓW, KRAJOWE SPECJALIZACJE I FUNDUSZE EUROPEJSKIE

OD KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI DO OCENY MERYTORYCZNEJ

W obecnej strategii o przynależności projektu do specjalizacji decydują przypisane do niej działy Polskiej Klasyfikacji Działalności. Konsultacje przeprowadzone w subregionach województwa wykazały, że tak szeroki katalog działów pozwala przypisać do którejś ze specjalizacji praktycznie

[35] Openfield Sp. z o.o., *Analiza sytuacji województwa wielkopolskiego...*, dz. cyt.
[36] Openfield Sp. z o.o., *Raport końcowy. Potencjał innowacyjny przedsiębiorstw...*, dz. cyt.
[37] Openfield Sp. z o.o., *Przeprowadzenie konsultacji dotyczących działalności innowacyjnej...*, dz. cyt.

każdą działalność [38], a badanie ankietowe przedsiębiorstw wskazało na potrzebę traktowania specjalizacji jako ramy orientacyjnej[39]. Propozycja aktualizacji zakłada odejście od kwalifikowania projektów wyłącznie według kodów działalności na rzecz merytorycznej oceny zgodności projektu z obszarem[40]. Klasyfikacja działalności pozostaje w tym modelu warstwą pomocniczą, która pozwala zachować porównywalność danych, w tym ilorazu lokalizacji, a ocena ekspercka odnosi się do podzakresów obszarów[41]. Każdy obszar ma być opisany na trzech poziomach: opisowym, według klasyfikacji działalności i według dziedzin nauki.

Kierunek ten znalazł w konsultacjach poparcie. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin postulował, aby klasyfikacja działalności miała charakter pomocniczy, a opis obszarów uwzględniał łańcuchy wartości i potrzeby odbiorców; przedsiębiorca prowadzący działalność projektową wskazał, że o kwalifikacji powinien decydować potencjał gospodarczy i środowiskowy projektu, a nie branża. Jednocześnie zwracano uwagę na warunki skuteczności takiej oceny: jasne określenie, kto i według jakich kryteriów rozstrzyga o zgodności projektu z obszarem, oraz ryzyko sporów o charakter prac i dopasowywania uzasadnień do kategorii, w tym z użyciem narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji.

POJAWIAJĄCE SIĘ WĄTPLIWOŚCI

Kwestie kwalifikacji dominowały w części dyskusji i miały charakter praktycznych pytań: czy we wniosku pojawi się dodatkowe pole i uzasadnienie, kto zdecyduje o przypisaniu, czy projekt pasujący do kilku obszarów będzie konkurował w kilku naborach, czy brak przypisania obniży ocenę i czy przypisanie będzie stałe. Przedsiębiorcy podkreślali, że dla firm ważni są odbiorcy, a nie kategorie, a inni uczestnicy – że łatwiejszy dostęp zwiększa liczbę wniosków, a w ślad za nią obwarowania i czas oceny. Wskazywano też korzyść: grupowanie wniosków według obszarów może przyspieszyć ocenę. Jeżeli obszary nie miałyby wpływać na nabory, mogłyby pełnić funkcję opisową; zaproponowano też weryfikowanie ich zakresów na podstawie badań ankietowych i rozróżnianie dostawców technologii od jej użytkowników.

Zgoda dotyczyła trzech zasad: projekty na styku obszarów powinny być dopuszczalne bez sztucznego przypisania, a wnioskodawca powinien sam wskazywać obszar główny i powiązane; zakres obszarów powinien być aktualizowany bez przebudowy strategii; zasady kwalifikacji powinny sprawić, że nakładanie się obszarów ułatwia współpracę. Członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji zaproponowali udział Rady w przeglądach obszarów. Doświadczenia z dotychczasowych naborów nie potwierdzają przy tym obaw o trudności w przypisywaniu projektów – zdecydowana większość projektów uzyskiwała pozytywną ocenę zgodności ze strategią. Zasady te mają więc znaczenie przede wszystkim dla czytelności i przewidywalności oceny.

RELACJA Z KRAJOWYMI SPECJALIZACJAMI I FUNDUSZAMI EUROPEJSKIMI

Wątek relacji z poziomem krajowym i europejskim dotyczył ryzyka podwójnej struktury, jeżeli zmieni się układ krajowych inteligentnych specjalizacji. Lista krajowych specjalizacji obowiązuje od 13 lutego 2023 roku; w trakcie konsultacji zwracano uwagę na trwające prace nad jej aktualizacją,

[38] Openfield Sp. z o.o., *Przeprowadzenie konsultacji dotyczących działalności innowacyjnej…*, dz. cyt.

[39] Openfield Sp. z o.o., *Raport końcowy. Potencjał innowacyjny przedsiębiorstw…*, dz. cyt.

[40] Openfield Sp. z o.o., *Scenariusze aktualizacji…*, dz. cyt.

[41] Openfield Sp. z o.o., *Scenariusze aktualizacji…*, dz. cyt.

a Ministerstwo Rozwoju i Technologii prowadziło konsultacje projektu jej aktualizacji[42]. Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zwrócił uwagę na rozróżnienie między propozycją Europejskiego Funduszu Konkurencyjności na lata 2028–2034 a ostatecznie przyjętymi rozwiązaniami; analiza uwarunkowań prawnych również wskazuje, że obszary funduszu mogą ulec modyfikacjom[43].

[42]Informacja o konsultacjach projektu aktualizacji krajowych inteligentnych specjalizacji prowadzonych przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii, https://www.podatki.biz/artykuly/trwaja-konsultacje-dot-aktualizacji-krajowych-inteligentnych-specjalizacji_16_63355.htm.

[43]Openfield Sp. z o.o., *Analiza uwarunkowań regulacyjno-prawnych*, dz. cyt.

6. WDRAŻANIE STRATEGII

6.1. WYMIAR TERYTORIALNY

W konsultacjach przedstawiono nowy cel horyzontalny dotyczący instrumentów terytorialnych, czyli naborów przeznaczonych dla podregionów. Politechnika Poznańska zauważyła, że jednoczesne utrzymanie specjalizacji podregionalnych i ich zastąpienie instrumentami terytorialnymi jest wewnętrznie niespójne, i opowiedziała się za utrzymaniem podregionów ze względu na zróżnicowanie województwa. Podobnie Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu postulował uwzględnienie zróżnicowania podregionów i ich mapy specjalizacji, a Wielkopolski Klaster Lotniczy – równomiernego rozwoju województwa. Inną perspektywę przedstawili uczestnicy spotkań: rozdrabnianie finansowania zwiększy biurokrację, wsparcie powinno być kierowane branżowo, a skuteczność dotychczasowych instrumentów terytorialnych jest różnie oceniana; preferowano projekty systemowe dla konkretnych obszarów.

Szczególną pozycję w konsultacjach miała Wielkopolska Wschodnia, dla której postulowano wzmocnienie gospodarcze w transformacji energetycznej i powiązanie obszaru czystej transformacji z przebudową gospodarki podregionu. Wyniki analiz pokazują, że potencjał instytucji otoczenia biznesu koncentruje się w Poznaniu[44], a powiązanie klastrów ze specjalizacjami podregionalnymi ma charakter fragmentaryczny[45].

6.2. SYSTEM WDRAŻANIA I INSTRUMENTY

Wiele głosów dotyczyło przejścia od zapisów do instrumentów. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu i Wielkopolski Klaster Lotniczy wskazywali potrzebę zdefiniowania części operacyjnej – konkretnych narzędzi, źródeł finansowania, harmonogramów i koordynatorów obszarów. Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zauważył, że zmiana nazw nie rozwiązuje problemów z diagnozy, i wskazał potrzebne instrumenty: finansowanie demonstratorów i pierwszych wdrożeń, brokerów technologii, dostęp do infrastruktury, wsparcie przygotowania danych i zamówienia na innowacje. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin wskazał partnerstwa badawczo-wdrożeniowe, walidację i demonstrację, dostęp do infrastruktury oraz kompetencje w zakresie własności intelektualnej. Proponowano także pilotaże projektowania przed wdrożeniem i cyfrowe laboratoria dla małych firm oraz wsparcie działalności eksperckiej, patentowej i certyfikacyjnej.

Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zaproponował, aby PIAST-AI – oferujący wsparcie analizy problemów, przygotowania danych, rozwoju i skalowania rozwiązań oraz szkolenia – został opisany w strategii jako konkretny mechanizm wdrażania sztucznej inteligencji w regionie, z rolami partnerów. Wskazanie w strategii konkretnej infrastruktury z nazwy mogłoby jednak ograniczyć aktualność dokumentu w horyzoncie jego obowiązywania; postulat ten można uwzględnić, opisując funkcje, jakie powinny pełnić regionalne ośrodki wspierające wdrażanie sztucznej inteligencji.

Przedsiębiorcy uczestniczący w spotkaniu opisywali obciążenia związane z realizacją projektów: rozbudowane umowy i wymogi dokumentacyjne, uciążliwe systemy informatyczne i pośpieszne nabory; postulowali uelastycznienie procedur i prosili o odnotowanie tego głosu. Pojawiła się też

[44] Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Poznański Park Naukowo-Technologiczny, Re-Source Korczyński Sarapata sp.j., *Badanie infrastruktury badawczo-rozwojowej oraz potencjału instytucjonalnego w zakresie wspierania innowacyjności i przedsiębiorczości w Wielkopolsce w części II Instytucje otoczenia biznesu w Wielkopolsce*.

[45] Innoreg Sp. z o.o., *Klastry w Wielkopolsce. Raport końcowy*, dz. cyt.

obawa, że upraszczanie procedur zwiększy ryzyko nadużyć. Uczestnicy spotkań postulowali stały kanał komunikacji między członkami grup roboczych.

Podobne oczekiwania uczestnicy wyrazili w ocenie samych spotkań. Udział w procesie przedsiębiorczego odkrywania uznawali za wartościowy i ułatwiający współpracę nauki z biznesem, a jednocześnie oczekiwali mocniejszego przełożenia dyskusji na praktykę: spisywania i wdrażania ustaleń, powiązania prac grup z naborami i uproszczeniem wniosków, prezentacji potrzeb firm oraz spotkań z osobami decydującymi w Urzędzie Marszałkowskim. Jako tematy, których brakowało, wskazali cyberbezpieczeństwo i definicję sztucznej inteligencji, rolnictwo i ujęcie „One Health", wsparcie startupów, technologie podwójnego zastosowania oraz gospodarkę o obiegu zamkniętym – czyli te same wątki, które zgłaszano w dyskusji o strategii.

SEKTOR PUBLICZNY JAKO ODBIORCA I LIDER INNOWACJI

Kilka zgłoszeń wskazywało sektor publiczny jako pierwszego odbiorcę innowacji. Wielkopolski Klaster Lotniczy postulował rolę samorządu jako lidera cyfryzacji usług. OPEN S.A. zaproponowała testowanie sztucznej inteligencji w warunkach rzeczywistych – w piaskownicach regulacyjnych, w ramach zamówień przedkomercyjnych i na innowacje, z podmiotami leczniczymi samorządu jako pierwszym odbiorcą. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu zwrócił uwagę na ryzyko pogłębienia różnic między dużymi ośrodkami a mniejszymi firmami, szkołami i samorządami i zaproponował regionalny pilotaż wykorzystania sztucznej inteligencji w zarządzaniu oświatą. Propozycja wpisuje się w szerszy kierunek wykorzystania zasobów i jednostek województwa jako pierwszego miejsca wdrażania i testowania nowych technologii. Analiza uwarunkowań prawnych wskazała, że obecna strategia odnosi się do zamówień publicznych na innowacje jedynie pośrednio[46].

UWARUNKOWANIA KONIUNKTURALNE

Na spotkaniu przedsiębiorcy zwracali uwagę, że nakłady na innowacje zależą od rentowności firm, silnie powiązanej z cenami energii, oraz że część branż, m.in. meblarska, kolejowa i motoryzacyjna, działa pod silną presją kosztową i konkurencyjną. W dyskusji wskazano możliwość uzupełnienia celów o działania osłonowe dla sektorów.

6.3. MONITORING

Interesariusze postulowali mierniki efektów, a nie tylko nakładów: powstawania i walidacji technologii, wdrożeń i korzyści, wzrostu produktywności, oszczędności energii i wody oraz przychodów z innowacji, a w przypadku sztucznej inteligencji – zaoszczędzonego czasu, dostępności usług i liczby instytucji korzystających z rozwiązań. Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zwrócił uwagę, że dane o liczbie i dynamice podmiotów nie mierzą jakości innowacji, i zaproponował ich uzupełnienie o nakłady na badania i rozwój, przychody z nowych produktów, eksport technologiczny i współpracę z nauką.

6.4. FORMA, JĘZYK I HORYZONT DOKUMENTU

Interesariusze zgodnie postulowali prostszy język i rezygnację z terminów takich jak „ekosystem", „aktorzy innowacji" czy „architektura sieci"; Wielkopolski Klaster Lotniczy ocenił dokument jako „dla laika zbyt skomplikowany". Postulat ten potwierdzają konsultacje przeprowadzone w subregionach,

[46] Openfield Sp. z o.o., *Analiza uwarunkowań regulacyjno-prawnych*, dz. cyt.

w których dokument strategii określono jako trudny w odbiorze[47]. Wskazywano również potrzebę zapowiedzi kontynuacji po 2030 roku oraz komplementarności z programami krajowymi i europejskimi na lata 2028–2034.

7. SPRAWY WYMAGAJĄCE ROZSTRZYGNIĘCIA PRZY FORMUŁOWANIU OSTATECZNEGO BRZMIENIA AKTUALIZOWANEJ STRATEGII

W tabeli zestawiono sprawy, w których konsultacje i wyniki analiz dopuszczają więcej niż jedno merytorycznie uzasadnione rozwiązanie. Dla każdej sprawy wskazano możliwe kierunki oraz przesłanki, które warto wziąć pod uwagę. Kolejność kierunków nie oznacza ich hierarchii. Tam, gdzie wskazano kierunek roboczy, odnotowano go w ostatniej kolumnie. Ostateczny kierunek proponowanych zmian wymaga dalszego przedyskutowania i uzgodnienia w ramach współpracy zespołu eksperckiego Wykonawcy z ekspertami reprezentującymi władze regionu.

7.1. ZESTAWIENIE SPRAW I MOŻLIWYCH KIERUNKÓW

Sprawa	Możliwe kierunki	Przesłanki do rozważenia
1. Relacja nowych obszarów do dotychczasowych specjalizacji	• zastąpienie sześciu specjalizacji nowymi obszarami, z zachowaniem ciągłości przez podobszary, tablicę korespondencji i okres przejściowy • przegląd i poszerzenie sześciu obecnych specjalizacji • układ dwuwymiarowy: specjalizacje sektorowe i wyzwania przekrojowe	Zgodność co do diagnozy i co do niedokładania kolejnej warstwy; intencja Samorządu Województwa; stabilność bazy gospodarczej obecnych specjalizacji; harmonogram dokumentów krajowych i europejskich. Kierunek roboczy: zastąpienie dotychczasowych specjalizacji czterema obszarami opisanymi na trzech poziomach – opisowym, według klasyfikacji działalności i według dziedzin nauki; zaktualizowana strategia będzie obowiązywać w nowej perspektywie finansowej.
2. Status przewagi wzorniczej	• odrębna kategoria regionalnych przewag • równorzędny obszar zdefiniowany przez kompetencje (projektowanie, materiały, technologie)	Udokumentowana przewaga w zakresie wzorów przemysłowych; obawy o wyjątkowość jednej branży; postulat opisu kompetencyjnego. Kierunek roboczy: rezygnacja z odrębnej kategorii i ujęcie

[47] Openfield Sp. z o.o., *Przeprowadzenie konsultacji dotyczących działalności innowacyjnej...*, dz. cyt.

Sprawa	Możliwe kierunki	Przesłanki do rozważenia
	• włączenie zakresu do innych obszarów	zagadnień meblarstwa, przemysłu drzewnego i wzornictwa w zakresach czterech obszarów.
3. Zakres obszaru obronności i kosmosu oraz miejsce przemysłu	• obszar wschodzący, rozwijany etapami • obszar przemysłowy, w którym obronność i kosmos są podobszarami • poszerzenie Przemysłu jutra o branże wschodzące	Widoczność zaawansowanego wytwarzania; potencjał wytwórczy i naukowy jako podstawa opisu; postulat wskazania nisz, odbiorców i ścieżek certyfikacji. Kierunek roboczy: obszar przemysłowy z obronnością i kosmosem jako podobszarami; do wspólnego określenia pozostaje wyzwanie, na które mają odpowiadać technologie i innowacje w tym obszarze, oraz oddająca je nazwa.
4. Struktura obszaru zdrowia, biotechnologii i bioekonomii	• jeden obszar z wyodrębnionymi programami dla zdrowia oraz dla rolnictwa i żywności • dwa odrębne obszary	Wspólne technologie i ujęcie „One Health”; ryzyko przeładowania obszaru; najwyższy iloraz lokalizacji specjalizacji rolno-spożywczej. Kierunek roboczy: jeden obszar; trafność tego rozwiązania zweryfikuje jego opis na trzech poziomach.
5. Miejsce gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu	• podobszar w obszarze zdrowia i bioekonomii • przekrojowy program „Woda i odporność klimatyczna” • element celu horyzontalnego dotyczącego zrównoważonego rozwoju	Zbieżne postulaty instytucji naukowych i samorządów; dokumenty wojewódzkie dotyczące retencji. Kierunek roboczy: gospodarka wodna zarówno jako podobszar obszaru zdrowia, biotechnologii i bioekonomii, jak i element celu horyzontalnego.
6. Brzmienie celu 1.1	• cel o bezpiecznej, dostępnej cenowo i zdywersyfikowanej energii, bez wyróżniania technologii	Wysoka zbieżność stanowisk; wątek energetyki jądrowej i Wielkopolski Wschodniej. Kierunek roboczy do rozważenia: utrzymanie obu ujęć przy

Sprawa	Możliwe kierunki	Przesłanki do rozważenia
	• przeniesienie energetyki do celu horyzontalnego	wyraźnym rozdzieleniu zakresów – cel 1.1 skupiony na innowacjach w energetyce, cel horyzontalny na szerzej rozumianej zielonej transformacji.
7. Ujęcie sztucznej inteligencji	• szeroki cel 1.4 obejmujący tworzenie, testowanie i wdrażanie, z warunkami odporności • ujęcie przekrojowe w celach operacyjnych i horyzontalnych, bez odrębnego celu	Zgoda, że obecne brzmienie jest zbyt wąskie; dwie perspektywy: zasób strategiczny i ryzyka; regionalna infrastruktura obliczeniowa. Kierunek roboczy: odrębny cel 1.4, co ułatwia przypisanie działań i zarządzanie realizacją strategii.
8. Zakres celu 2.5 – odporność i bezpieczeństwo systemu wsparcia innowacji	• cyberbezpieczeństwo i zarządzanie danymi • ciągłość finansowania i współpracy • rozdzielenie treści między inne cele	Zgodna ocena, że zakres celu wymaga doprecyzowania; trzy różne rozumienia jego przedmiotu w wypowiedziach i zgłoszeniach. Kierunek roboczy: cyberbezpieczeństwo i zarządzanie danymi.
9. Układ celów operacyjnych	• połączenie celów 2.1 i 2.2, 3.2 i 3.3 oraz włączenie 4.3 do 4.2 • utrzymanie odrębnych celów z doprecyzowanymi zakresami	Postulaty uproszczenia; argumenty za odrębnością współpracy naukowców z przedsiębiorcami; wymogi programowania środków europejskich. Kierunek roboczy: połączenie celów, z doprecyzowaniem w opisach, co każdy z nich obejmuje.
10. Nazwy celów strategicznych 2 i 3	• nowe brzmienia akcentujące współpracę i wzmacnianie pozycji • utrzymanie dotychczasowych nazw	Postulat prostszego języka; argument o ciągłości procesu włączania się w łańcuchy. Kierunek roboczy: nowe, prostsze i bardziej jednoznaczne brzmienia.
11. Wymiar podregionalny	• specjalizacje podregionalne	Zróżnicowanie województwa; obawy przed rozdrobnieniem

Sprawa	Możliwe kierunki	Przesłanki do rozważenia
	• instrumenty terytorialne dla wybranych obszarów, np. w transformacji • mapa potencjałów podregionów w opisach obszarów	finansowania; koncentracja instytucji wsparcia w Poznaniu. Kierunek roboczy: instrumenty terytorialne dla wybranych obszarów, przy zachowaniu ostrożności co do możliwości ich realizacji w kolejnej perspektywie finansowej.
12. Przedsiębiorczość technologiczna	• odrębny cel operacyjny • wyraźny kierunek w celach 1.2–1.3 i 2.3	Postulaty środowiska startupowego i deklaracja Samorządu Województwa; ryzyka modelu spółek odpryskowych. Kierunek roboczy: przebudowa celów operacyjnych celu strategicznego 1 tak, aby odrębnie odpowiadały na aktywizację firm nieaktywnych innowacyjnie, wsparcie liderów innowacji, powstawanie startupów oraz skalowanie i komercjalizację; do rozstrzygnięcia pozostaje miejsce spółek odpryskowych oraz działalności badawczo-rozwojowej jednostek naukowych.
13. Poziom ujęcia nowych priorytetów	• nowe priorytety strategiczne • ujęcie w celach operacyjnych i zakresach obszarów	Postulat ostrożności w tworzeniu nowych kategorii.

7.2. KOMENTARZ ZESPOŁU EKSPERCKIEGO DO GŁÓWNYCH SPRAW SPORNYCH

Poniższe uwagi przedstawiają perspektywę zespołu eksperckiego Wykonawcy wobec sześciu spraw, które w konsultacjach budziły najwięcej dyskusji. Wskazują, które rozwiązania mają najmocniejsze oparcie w zebranym materiale i jakie warunki zwiększają ich szanse powodzenia.

Relacja nowych obszarów do dotychczasowych specjalizacji

Wyniki analiz potwierdzają diagnozę, na której opiera się propozycja: słabą rozpoznawalność specjalizacji, nadmiernie szeroki katalog działów klasyfikacji i brak miejsca dla obszarów wschodzących. Zarówno zastąpienie specjalizacji nowymi obszarami, jak i przegląd sześciu obecnych specjalizacji są spójnymi odpowiedziami na tę diagnozę.

Jeżeli wybrane zostanie zastąpienie, o jego przyjęciu przez środowisko zdecydują w ocenie zespołu cztery warunki, które odpowiadają na obawy zgłoszone w konsultacjach: jednoznaczny zapis, że nowe obszary zastępują dotychczasowe specjalizacje, a nie tworzą nad nimi kolejnej warstwy; rozpoznawalność dotychczasowych branż w postaci podobszarów, wraz z tablicą korespondencji; okres przejściowy z równoległym raportowaniem; zasady kwalifikacji, które nie dodają do wniosku nowych pól i dopuszczają projekty na styku obszarów. Przegląd sześciu specjalizacji niesie mniejsze ryzyko wdrożeniowe, ale słabiej odpowiada na potrzebę objęcia obszarów wschodzących i powiązania z przyszłymi instrumentami europejskimi.

Przewaga wzornicza i obszar regionalnych kotwic

Dane wspierają ochronę tej przewagi, ale nie przesądzają, że wymaga ona odrębnego obszaru. Przy odejściu od podziału branżowego przewagę tę można zachować, ujmując jej elementy w zakresach czterech obszarów:

• czysta transformacja – gospodarka o obiegu zamkniętym, odzysk i ponowne wykorzystanie drewna i materiałów, efektywność energetyczna produkcji, ekoprojektowanie;

• cyfryzacja – automatyzacja i robotyzacja produkcji, cyfrowe projektowanie i prototypowanie, w tym z użyciem rzeczywistości wirtualnej i rozszerzonej, personalizacja wyrobów;

• zdrowie, biotechnologia i bioekonomia – biomateriały i biokompozyty, drewno jako surowiec biogospodarki, wyposażenie wspierające zdrowie, rehabilitację i samodzielność osób z niepełnosprawnościami oraz osób o szczególnych potrzebach ;

• obszar przemysłowy – zaawansowane materiały i technologie wytwarzania.

Warunkiem zachowania widoczności tej przewagi jest wyraźne wskazanie projektowania i wzornictwa jako kompetencji przekrojowej oraz wsparcie rozwoju marek własnych. Tezę o wyjątkowości przewagi warto formułować ostrożnie, w granicach tego, co pokazują dane o wzorach przemysłowych. Poza zakresem obszarów pozostaje turystyka przemysłowa, która nie należy do priorytetów strategii.

Obronność, kosmos i miejsce przemysłu

Najmocniejsze oparcie w danych ma ujęcie, w którym trzonem obszaru jest zaawansowane wytwarzanie – maszyny, urządzenia, komponenty, automatyka, materiały, w tym produkcja lotnicza – a obronność, technologie podwójnego zastosowania i kosmos są podobszarami wschodzącymi, rozwijanymi w miarę potwierdzania potencjału, m.in. w zapowiedzianym badaniu sektora kosmicznego. Takie ujęcie odpowiada też na obawę przed utratą widoczności przemysłu. Nazwa obszaru powinna wskazywać wyzwanie, na które odpowiadają rozwijane w nim technologie i innowacje, a nie samą branżę.

Sztuczna inteligencja

Dwie perspektywy obecne w konsultacjach dają się połączyć. Szeroki zakres – tworzenie, testowanie, wdrażanie i skalowanie rozwiązań w gospodarce, ochronie zdrowia i usługach publicznych, z wykorzystaniem regionalnej infrastruktury i danych – może iść w parze z wyraźnie zapisanymi warunkami: bezpieczeństwem i niezależnością technologiczną, efektywnością energetyczną oraz wsparciem firm o niskiej gotowości. Wybór między odrębnym celem a ujęciem przekrojowym ma w tym świetle mniejsze znaczenie niż sam zakres zapisu.

Cel 2.5

Każde z trzech rozumień celu zgłoszonych w konsultacjach jest merytorycznie uzasadnione, jednak ujęte łącznie w jednym celu prowadzą do niejasności. Najprostszym rozwiązaniem jest nadanie celowi jednego znaczenia – bezpieczeństwa cyfrowego i zarządzania danymi – i ujęcie ciągłości finansowania w celu dotyczącym finansowania innowacji, a utrzymania kompetencji kadr w celu strategicznym 4.

Wymiar podregionalny

Perspektywy zgłoszone w konsultacjach można pogodzić przez mapę potencjałów podregionów, opracowaną na podstawie dostępnych danych o koncentracji działalności gospodarczej i klastrów, w opisie każdego obszaru specjalizacji, połączoną z instrumentami terytorialnymi kierowanymi tam, gdzie mają szczególne uzasadnienie, na przykład do Wielkopolski Wschodniej w transformacji energetycznej. Takie rozwiązanie zachowuje widoczność zróżnicowania województwa, nie rozdrabnia finansowania i usuwa niespójność między utrzymaniem a zastąpieniem warstwy podregionalnej. Możliwości realizacji instrumentów terytorialnych w kolejnej perspektywie finansowej są jednak na tym etapie niepewne.

ANEKSY

ANEKS 1. WYKAZ OPRACOWAŃ I ŹRÓDEŁ

Opracowania przygotowane w ramach aktualizacji strategii

- Openfield Sp. z o.o., *Analiza sytuacji województwa wielkopolskiego pod względem poziomu rozwoju gospodarczego, w szczególności w zakresie poziomu innowacyjności*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.
- Openfield Sp. z o.o., *Raport końcowy. Potencjał innowacyjny przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.
- Openfield Sp. z o.o., *Analiza potencjału innowacyjnego podmiotów wielkopolskiego ekosystemu innowacji oraz perspektywicznych obszarów rozwoju innowacyjnej gospodarki*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.
- Openfield Sp. z o.o., *Analiza uwarunkowań regulacyjno-prawnych*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.
- Openfield Sp. z o.o., *Przeprowadzenie konsultacji dotyczących działalności innowacyjnej w regionie oraz aktualizacji inteligentnych specjalizacji w województwie wielkopolskim*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.
- Openfield Sp. z o.o., *Scenariusze aktualizacji. Przygotowanie propozycji zmian zapisów (aktualizacji) RIS 2030*, opracowanie przygotowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.

Dokumenty i raporty regionalne

- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, *Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030*, Poznań, grudzień 2020.
- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Departament Gospodarki – Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji, *Analiza przedsiębiorczości Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2025. Raport z analizy baz danych rejestru REGON*, Poznań, czerwiec 2026.
- Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Poznański Park Naukowo-Technologiczny, Re-Source Korczyński Sarapata sp.j., *Badanie infrastruktury badawczo-rozwojowej oraz potencjału instytucjonalnego w zakresie wspierania innowacyjności i przedsiębiorczości w Wielkopolsce w części II Instytucje otoczenia biznesu w Wielkopolsce*.
- Innoreg Sp. z o.o., *Badanie infrastruktury badawczo-rozwojowej oraz potencjału instytucjonalnego w zakresie wspierania innowacyjności i przedsiębiorczości w Wielkopolsce. Klastry w Wielkopolsce. Raport końcowy*.

ANEKS 2. INSTYTUCJE UCZESTNICZĄCE W KONSULTACJACH

INSTYTUCJE, KTÓRE PRZEDSTAWIŁY STANOWISKA PISEMNE

Wykaz w porządku alfabetycznym. Obejmuje instytucje, które przekazały zgłoszenia w formularzu konsultacyjnym lub odrębne opinie.

- Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie
- Huge Thing
- Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu
- Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Oddział w Poznaniu
- Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny
- OPEN S.A.
- Politechnika Poznańska
- Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (członkowie Wielkopolskiej Rady do spraw Sztucznej Inteligencji)
- Poznański Park Naukowo-Technologiczny
- SMP Agro sp. z o.o.
- TRUI Sp. z o.o.
- Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- Uniwersytet im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu
- Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
- Urząd Miejski w Koninie
- VN Consulting
- Wielkopolski Fundusz Rozwoju
- Wielkopolski Klaster Lotniczy
- Wyższa Szkoła Logistyki w Poznaniu

Stanowiska przekazali również przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą we własnym imieniu.

INSTYTUCJE REPREZENTOWANE NA SPOTKANIACH Z GRUPAMI ROBOCZYMI

Spotkanie	Instytucje, których przedstawiciele uczestniczyli w spotkaniu
29 września 2026 r. **Wyspecjalizowane procesy logistyczne; Rozwój oparty na ICT**	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie; Politechnika Poznańska; Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny; Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe; Poznański Park Naukowo-Technologiczny; Instytut Innowacji / Bluekey; ITTI Sp. z o.o.; Perfectus Group; BRANDKREATOR; WObit; Urząd Miasta Poznania; Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
30 września 2026 r. **Biosurowce i żywność dla**	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu; Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (w tym Centrum NanoBioMedyczne); Politechnika Poznańska;

Spotkanie	Instytucje, których przedstawiciele uczestniczyli w spotkaniu
świadomych konsumentów; Nowoczesne technologie medyczne	Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu; Uniwersytet Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie; Instytut Genetyki Człowieka PAN; Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Poznaniu; Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe / Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny; Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji UAM; Wielkopolska Izba Gospodarcza; ASKET; Urząd Miasta Poznania; Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
1 października 2026 r. **Przemysł jutra; Wnętrza przyszłości**	Politechnika Poznańska; Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (w tym Katedra Meblarstwa); Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe; Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie; Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji, Oddział w Poznaniu; Veolia EKOZEC Sp. z o.o.; WPIP S.A.; DGA S.A.; ITA sp. z o.o. sp.k.; DC Centrum Sp. z o.o.; Complet Chmielewscy sp.j.; Miasto Poznań – Biuro Obsługi Inwestorów; Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (w tym Regionalny Ekosystem Innowacji)